

Perustieto

13

Opiskelemaan

Norjaan

Norjaan

Toimittajat
Jorid Hjulstad-Junttila

Kirsi Lounela
Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO

Taitto
Ursula Niemistö

Kansikuva
Terje Rakke, Norwegian Tourist Board

Painatus
Cosmoprint, 03/02, 3000

2., korjattu painos

ISBN 952-5252-66-3
ISSN 1457-8522

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO
PL 343 (Hakaniemenkatu 2)
00531 Helsinki
www.cimo.fi

1	Norjan koulutusjärjestelmä	7
1.1.	Oppivelvollisuus	7
1.2.	Toisen asteen koulutus	7
1.3.	Korkea-asteen koulutus	8
1.3.1.	Yliopistot ja yliopistotasoiset tiede- ja taidekorkeakoulut	8
1.3.2.	Yliopistotasoiset ammatilliset tutkinnot	9
1.3.3.	Master-tutkinnot	10
1.3.4.	Lista yliopistoista ja yliopistotasoisista tiede- ja taidekorkeakouluista	10
1.3.5.	Muut korkeakoulut	12
2	Koko tutkinnon suorittaminen vai opiskelijavaihto	13
2.1.	Koko tutkinnon suorittaminen	13
2.2.	Vaihtosopimukset ja vaihto-ohjelmat	13
2.2.1.	Sokrates/Erasmus-ohjelma	14
2.2.2.	Nordplus, Nordplus-junior, Nordplus-mini ja Nordtek	14
2.3.	Opintojen vastaavuus	15
2.3.1.	Akateeminen tunnustaminen	16
2.3.2.	Ammatillinen tunnustaminen	16
2.3.3.	Oikeus ammatinharjoittamiseen	17
2.3.4.	Lausunnot ulkomailta suoritetuista ammatillisista tutkinnoista	17
2.3.5.	Kansainväliset tiedonvaihtoverkostot	17
3.	Opiskelemaan hakeminen	18
3.1.	Yliopistot ja korkeakoulut	18
3.2.	Toisen asteen oppilaitokset	19
3.3.	Oleskelu- ja työlupa	19
3.4.	Aikaisempien opintojen hyväksilukeminen	20
3.5.	Opiskelijoiden neuvonta	20
3.5.1.	Neuvonta Suomessa	20
3.5.2.	Neuvonta Norjassa	21
4.	Opiskelijana Norjassa	22
4.1.	Yliopistojen ja korkeakoulujen opinnot	22
4.2.	Opinnot toisen asteen oppilaitoksissa	23
4.3.	Opintososiaaliset asiat	23
4.3.1.	Asuminen	23

4.3.2.	Vakuutukset ja terveydenhuolto	24
4.3.3.	Ylioppilaskunta ja vapaa-aika	24
5.	Kustannukset ja rahoitus	26
5.1.	Opintojen kustannukset	26
5.1.1.	Lukukausimaksut	26
5.1.2.	Elinkustannukset ja hintataso	26
5.2.	Opintojen rahoitus	26
5.2.1.	Opintotuki	26
5.2.2.	Apurahat	28
6.	Työskentely ja harjoittelu Norjassa	29
6.1.	Työskentely	29
6.1.1.	Nordjobb	30
6.2.	Harjoittelu	30
6.2.1.	CIMOn harjoittelijavaihto-ohjelmat	30
6.2.2.	Leonardo da Vinci -koulutusohjelma	31
6.2.3.	Comenius-ohjelma	31
7.	Muita vaihtoehtoja	32
7.1.	Au pair	32
7.2.	Vaihto-oppilasvuosi	32
7.3.	Euroopan unionin Nuoriso-ohjelma	32
7.4.	Työleirit ja vapaaehtoistyö	33
8.	Yhteystietoja	34
8.1.	Yhteystietoja Suomessa	34
8.2.	Yhteystietoja Norjassa	36
8.2.1.	Piirikuntien toisen asteen koulutuksesta vastaavat toimistot	37
8.2.2.	Oppilaitosten yhteystiedot	38
9.	Tiedonlähteet	43
9.1.	Oppaan ensimmäisen version laatimiseen sekä sen päivittämiseen käytetyt lähteet ..	43
9.2.	Muut oppaat ja tiedonlähteet	44
9.3.	Linkkejä	46

Norjaan

Perustieto-sarjan oppaat on suunnattu nuorille, jotka ovat suunnittelemassa ulkomailla opiskelua. Oppaissa annetaan maakohtaiset perustiedot opiskelusta, hakumenettelystä ja pääsyvaatimuksista, opiskelun kustannuksista, rahoituksesta ja opintososiaalisista asioista sekä luodaan lyhyt katsaus muihin kansainvälistymisen mahdollisuuksiin. Lisäksi oppaissa neuvotaan, mistä lukija voi hankkia aihepiiriin liittyvää tarkempaa tietoa. Oppaiden laatimiseen on saatu tukea työministeriöltä.

Yhä useammat suomalaisnuoret opiskelevat ulkomailla: lukuvuonna 2000–2001 Kelan opintotukikeskuksen mukaan noin 5340 suomalaista sai opintotukea tutkinnon suorittamista varten ulkomaisessa oppilaitoksessa ja CIMOn arvion mukaan noin 6000 suomalaista opiskelijaa osallistui opiskelijavaihtoon.

Norjassa opiskeli Kelan opintotukikeskuksen tilastojen mukaan lukuvuonna 2000–2001 90 koko tutkintoa suorittavaa suomalaista. Britannia oli kyseisenä lukuvuonna suomalaisten suosituin kohdema. Siellä opiskeli yhteensä 2059 suomalaista. Muita suosittuja opiskelumaita olivat Ruotsi (vastaava luku 1010) ja Yhdysvallat (468). Norjaan voi mennä myös opiskelijavaihtoon. Tällöin voivat tulla kyseeseen esimerkiksi Erasmus, Nordplus- ja Nordtek -vaihto-ohjelmat. Suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoita oli vuoden 2000 aikana opiskelijavaihdossa Norjassa yhteensä 136 henkilöä.

Ulkomaille opiskelemaan lähteminen vaatii aina oma-aloitteisuutta ja kärsivällisyyttä. Valmistelutyön määrä riippuu siitä, lähteekö ulkomaille suorittamaan koko tutkintoa vai lyhemmäksi aikaa esimerkiksi jonkin vaihto-ohjelman kautta. Ulkomaan opintojen suunnittelu ja tiedonhaku kannattaa joka tapauksessa aloittaa hyvissä ajoin.

Opiskelijan on syytä pyrkiä selvittämään kaikki ulkomailla opiskeluun liittyvät kysymykset jo ennen ulkomaille lähtemistä välttyäkseen ikäviltä yllätyksiltä paikan päällä. Tiedonhaku kannattaa aloittaa esimerkiksi omasta oppilaitoksesta, lähimmästä työvoimatoimistosta, kirjastosta tai CIMOn tieto- ja neuvontapalveluista. Tarkat ja ajan tasalla olevat tiedot pääsyvaatimuksista, annettavasta opetuksesta ja hakumenettelystä saa suoraan sen oppilaitoksen opintotoimistosta, johon ulkomaille lähtijä haluaa päästä opiskelemaan. Sinne kannattaakin olla yhteydessä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

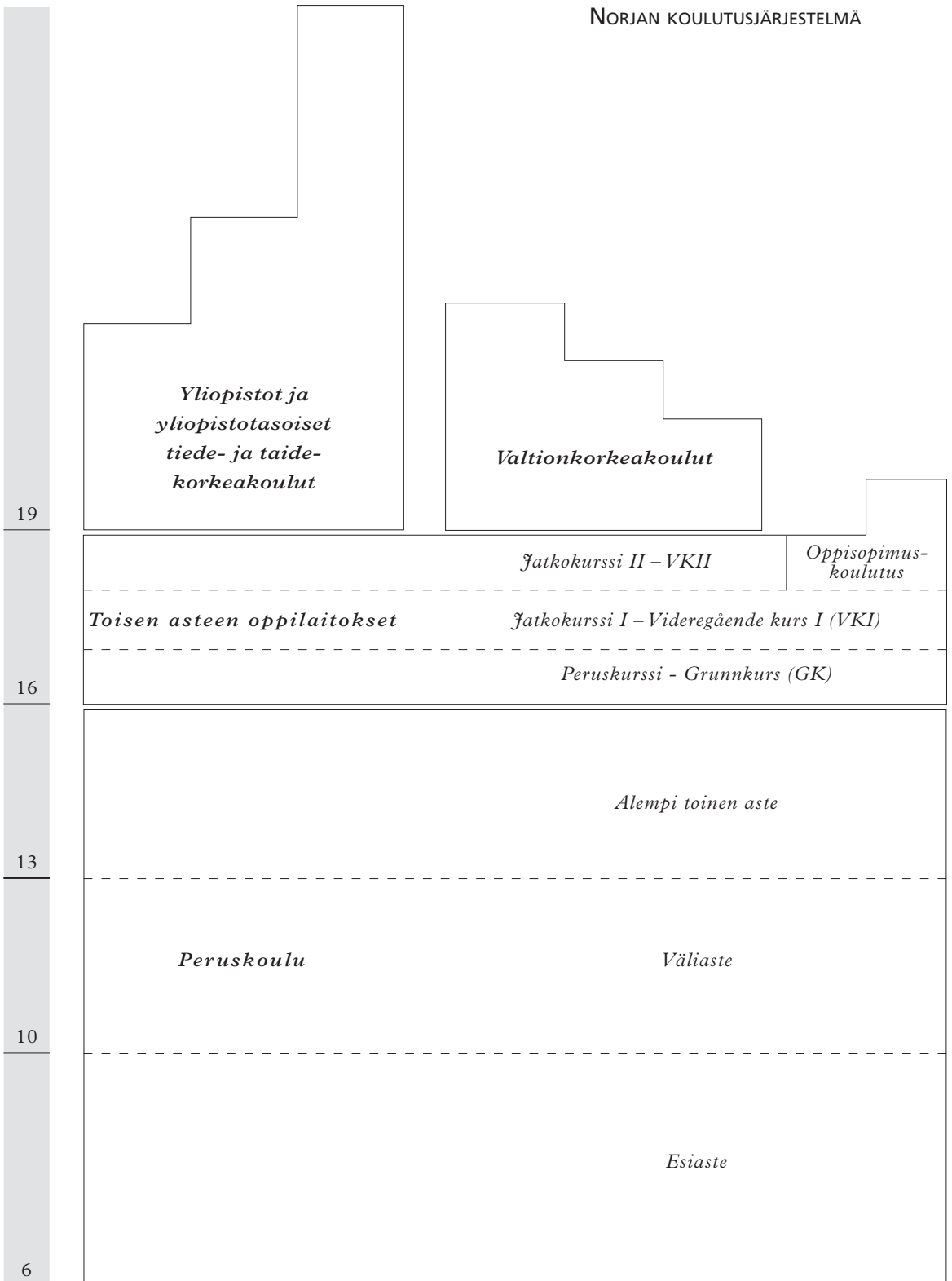
Norjan oppilaitoksissa virallinen opetuskieli on norja, mutta varsinkin yliopistoissa ulkomaisten opiskelijoiden tarpeet on otettu huomioon järjestämällä erityisesti heidän tarpeisiin soveltuvia englanninkielisiä opetusohjelmia. Norjassa opiskelun etuna on mm. lukukausimaksujen puuttuminen valtion ylläpitämissä oppilaitoksissa. Lisäksi liikkuvuus muiden Pohjoismaiden sisällä on varsin helppoa, sillä suomalaiset ovat monessa suhteessa samanarvoisessa asemassa norjalaisten kanssa. Esimerkiksi oleskelu- tai työlupaa ei tarvitse erikseen hakea ja muuttoilmoituksen jätettyään suomalaisopiskelija kuuluu automaattisesti Norjan sairausvakuutusjärjestelmän piiriin.

Tämän oppaan tiedot on kerätty syksyn 2001 aikana. Ilmoitetut maksut ja hinnat sekä Norjan koulutusjärjestelmän suomalaiset vastineet ovat suuntaa-antavia.

Onnea matkaan!

Ikä

NORJAN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Lähteet: *Higher Education in Norway. National Academic Information Centre, 1996.*
Education in Norway. Ministry of Education, Research and Church Affairs, 1997.

1 Norjan koulutusjärjestelmä

1.1. OPPIVELVOLLISUUS

Norjassa oppivelvollisuus alkaa kuuden vuoden iässä ja kestää kymmenen vuotta. Näin määrätään Norjan oppivelvollisuuslaissa, joka koskee syksyllä 1997 ja sen jälkeen koulunsa aloittaneita. Oppivelvollisuus jakautuu kolmeen päävaiheeseen: nelivuotiseen ala-asteeseen (6–9-vuotiaat), kolmivuotiseen väliasteeseen (10–12-vuotiaat) ja kolmivuotiseen yläasteeseen (13–16-vuotiaat). Oppivelvollisuus perustuu Norjassa periaatteelle, jonka mukaan kaikki oppilaat saavat tasavertaisesti tietoa ja yhteisen arvoperustan yhdestä ja yleisestä opetusohjelmasta. Saamelaisilla koululaisilla on mahdollisuus opiskella täysin saamenkielisen opetussuunnitelman mukaan. Norjan kveeneillä on mahdollisuus lukea suomen kieltä toisena kielenä norjan kielen ohella.

1.2. TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Vuodesta 1994 lähtien kaikilla 16–19-vuotiailla norjalaisilla on ollut lakisääteinen oikeus kolmivuotiseen toisen asteen koulutukseen (*videregående opplæring*). Lisäksi vammaiset oppilaat voivat lain mukaan laajentaa toisen asteen koulutuksensa viisivuotiseksi. Toisen asteen oppilaitokset tarjoavat yleissivistävää, ammatillista- ja oppisopimuskoulutusta, usein fyysisesti samassa koulurakennuksessa.

Ensimmäisenä vuonna oppilas voi valita jonkin seuraavista koulutuslinjoista:

- Yleis- ja talousopintojen linja
- Myynti- ja palvelulinja
- Median ja viestinnän linja
- Musiikin, draaman ja tanssin linja
- Urheilun ja liikuntakasvatuksen linja
- Terveys- ja sosiaali-alan linja
- Käsi- ja taideteollinen linja
- Maa-, metsä- ja kalatalouden linja
- Hotelli- ja ravintola-alan linja
- Rakennusalan linja
- Tekninen linja
- Sähköalan linja
- Insinööritaidon linja
- Kemian- ja prosessiteollisuuden linja
- Puusepän linja

Kaikki koulutuslinjat tarjoavat ensimmäisenä vuonna yhtä paljon sekä teorian että käytännön opetusta. Erikoistuminen alkaa toisena (jatkokurssi I) ja kolmantena (jatkokurssi II) opintovuotena sekä oppisopimuskoulutuksissa.

Toisen asteen opinnot johtavat joko tutkintoon, joka oikeuttaa pääsyyn korkeakouluihin (yleissivistävät opinnot) tai ammattitutkintoon, joka antaa joko täyden tai osittaisen ammattipätevyyden. Ammatillista tutkintoa suorittaville on myös pyritty takaamaan mahdollisuus jatkaa myöhemmässä vaiheessa korkea-asteen koulutuksessa. Ammatillisen tutkinnon voi suorittaa I ja II jatkokursseilla (2. ja 3. opiskeluvuosi), 1–2 vuotta kestäväällä oppisopimuskoulutuksella tai tietyn ammattialan tutkintoon johtavan ammattikokeen suorittamalla.

Norjassa on myös 83 kansanopistoa, joissa on yhteensä noin 7000 opiskelupaikka. Kansanopistot toimivat yleensä sisäoppilaitosperiaatteella. Niitä ylläpitävät erilaiset yhdistykset sekä säätiöt. Kansanopistot tarjoavat yleissivistäviä kursseja sekä kursseja mm. taiteen ja käden taitojen alalla, mutta eivät valmista opiskelijoita suoraan ammattiin tai tutkintoon. Kokonaisen lukuvuoden kansanopistoissa opiskelleille myönnetään kolme opintoviikkoa, joita voi hyödyntää esimerkiksi korkea-asteen opiskelupaikkaa haettaessa. Alin ikäraja useimpiin kansanopistoihin on 17 vuotta, mutta yli 70% kansanopistojen opiskelijoista on yli 19-vuotiaita.

1.3. KORKEA-ASTEEN KOULUTUS

Korkea-asteen koulutus jakautuu Norjassa kahteen sektoriin: yliopistoihin ja yliopistotason tiede- ja taidekorkeakouluihin (*vitenskapelige hogskoler*) sekä muihin, ei-yliopistotason korkeakouluihin.

Ei-yliopistotason korkeakoulut voidaan edelleen jakaa valtion korkeakouluihin (*statlige hogskoler*), joita on yhteensä 26, kahteen taidekorkeakouluun (*kunsthogskoler*) sekä 28 virallisesti hyväksytyyn yksityiseen korkeakouluun (*private hogskoler*), joista 19 on osittain valtion rahoittamia.

1.3.1. Yliopistot ja yliopistotason tiede- ja taidekorkeakoulut

Yliopistotason oppilaitoksiin, joissa voi suorittaa norjalaisen tohtorintutkinnon, luetaan yliopistot, yliopistotason korkeakoulut/erikoisalojen kansalliset korkeakoulut (*vitenskapelige hogskoler*) sekä yksityiset yliopistotason oppilaitokset, Vapaa teologinen tiedekunta (*Det teologiske menighetsfakultet*) ja Lähetyskorkeakoulu (*Misjonshogskolen*). Myös Norjan valtiollinen musiikki-korkeakoulu (*Norges musikhogskole*) luetaan yliopistotason oppilaitokseksi, vaikka siellä ei voi suorittaa tohtorintutkintoa.

Norjassa on neljä yliopistoa ja seitsemän eri alan yliopistotasoista tiede- ja taidekorkeakoulua. Yliopistoissa voi suorittaa tutkintoja teologisella, oikeus-

tieteellisellä, humanistisella, yhteiskunnallisella, matemaattis-luonnontieteellisellä ja lääketieteellisellä alalla. Yliopistotason korkeakouluissa voi opiskella teologiaa, musiikkia, maataloustieteitä, eläinlääketiedettä, arkkitehtuuria, taloudellis-hallinnollisia tieteitä sekä liikuntatieteitä.

Kaikissa korkea-asteen oppilaitoksissa on voimassa sama opintoviikko-luokitus (*vektall*). Yhden lukukauden opintomäärä on noin 10 opintoviikkoa ja yhden lukuvuoden opintomäärä on noin 20 opintoviikkoa (vastaa Suomen luokituksessa noin 40 opintoviikkoa ja noin 60:tä *European Credit Transfer System ECTS*:n opintoviikkoa).

Tällä hetkellä yliopistoissa voi suorittaa kolmen tason tutkintoja. Perustutkinnon, joka on nimeltään *candidatus/candidata magisterii (cand. mag.)*, suorittaminen vie tavallisesti neljä vuotta (80 Norjan opintoviikkoa, 240 ECTS-opintoviikkoa). Ylemmän yliopistotutkinnon suorittaminen vaatii tavallisesti kahden vuoden lisäopinnot (40 Norjan opintoviikkoa). Humanistisissa tieteissä tutkinto on nimeltään *candidata/candidatus philosophiae (cand. philol.)*, yhteiskuntatieteissä *candidata/candidatus rerum politicarum (cand. polit.)* ja luonnontieteissä *candidata/candidatus scientarum (cand. scient.)*. Matematiikassa ja luonnontieteissä jatkotutkinnon suorittamiseen kuuluu 1,5 vuotta (30 Norjan opintoviikkoa). Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen edellyttää suomalaista pro gradu tutkielmaa muistuttavan oman tieteellisen tutkielman laatimista.

Norjassa ollaan parhaillaan siirtymässä kansainväliseen systeemiin, joka perustuu kolmivuotiseen Bachelor-tutkintoon ja sen jatkoksi suoritettavaan Master-tutkintoon. Tutkinnoista tullaan käyttämään niiden englanninkielisiä nimiä. Uudessa tutkintojärjestelmässä sekä yliopistoissa että korkeakouluissa suoritettavat opinnot voivat sisältyä Bachelor- ja Master-tutkintoihin.

Yliopistollinen jatkokoulutus kestää 3–4 vuotta ja saavutettavat tutkinnot ovat nimeltään *doctor artium (dr. art.)*, *doctor rerum politicarum (dr. polit.)* ja *doctor scientarum (dr. scient.)*. Tutkijankoulutusohjelmaan kuuluu tohtorinväitöskirjan laatiminen ja sen puolustaminen julkisessa väitöstilaisuudessa, sekä opintoja tieteen teoriasta ja metodeista. Perinteinen tutkinto, *doctor philosophiae (dr. philos.)*, on vielä mahdollista suorittaa kaikilla tieteenaloilla. Sen suorittaminen edellyttää itsenäistä tutkimustyötä ja siihen perustuvan väitöskirjan laatimista ja sen puolustamista julkisessa väitöstilaisuudessa. Akateemisesti *dr. philos.* on samanarvoinen muiden tohtorintutkintojen kanssa.

1.3.2. Yliopistotasoiset ammatilliset tutkinnot

Edellisten tutkintojen lisäksi yliopistot ja yliopistotason korkeakoulut tarjoavat 4,5–6-vuotista ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Se koostuu pääosin opintokokonaisuuksiin jaetuista pakollisista opinnoista, joiden suoritusjärjestys on ennalta määrätty. Yliopistotasoisia ammatillisia tutkin-

toja suoritetaan mm. seuraavissa aineissa: lääketiede, hammaslääketiede, eläinlääketiede, teologia, maataloustiede, musiikki, liikuntatieteet, kauppatieteet, psykologia, sosiologia ja tekniset tieteet. Esimerkiksi lääketieteessä saavutettava ammatillinen tutkinto on *candidata/candidatus medicinae (cand.med)* ja taloustieteissä *siviløkonom (siv.ok)*.

Yliopistotasoiseen ammatilliseen tutkintoon johtaa myös kolmivuotinen tohtorintutkintoon valmistava jatkokoulutus. Kauppatieteissä tohtorin tutkinnon suorittaminen, *dr.oecon.*, vie kaksi vuotta.

1.3.3. Master-tutkinnot

Kansainvälisiä Master-koulutusohjelmia (esim. *Master of Art* tai *Master of International Business*) on tarjolla joissakin oppilaitoksissa. Koulutusohjelmilla on kansainvälinen luonne ja opetuskielenä on yleensä englanti. Vuonna 2001 seuraavilla oppilaitoksilla oli Master-ohjelmia:

Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Tromsø, Norges Handelshøyskole, Norges landbrukshøgskole, Arkitektthøgskolen i Oslo.

1.3.4. Lista yliopistoista ja yliopistotasoisista tiede- ja taidekorkeakouluista

Yliopistot:

Oslon yliopisto (Universitet i Oslo)

- Tiedekunnat: teologinen, oikeustieteellinen, lääketieteellinen, humanistinen, matemaattis-luonnontieteellinen, hammaslääketieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja kasvatustieteellinen tiedekunta
- Tutkimuskeskuksia: ilmasto- ja ympäristötutkimus, Oslon bioteknologiakeskus, nais- ja gender-tutkimus

Bergenin yliopisto (Universitet i Bergen)

- Tiedekunnat: humanistinen, matemaattis-luonnontieteellinen, lääketieteellinen, yhteiskuntatieteellinen, hammaslääketieteellinen, oikeustieteellinen ja psykologian tiedekunta
- Tutkimuskeskuksia: mm. kehitystutkimus, kansainvälinen terveys-tutkimus, Lähi-idän ja islamin tutkimus, humanististen ja luonnontieteiden tutkimus, Lähi-idän kielet ja kulttuurit, järjestötutkimus, virologia-tutkimus

Norjan teknis-luonnontieteellinen yliopisto (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet NTNU, Trondheim)

- Tiedekunnat: arkkitehtuuri, suunnittelu ja taiteet; rakennus- ja ympäristötekniikka; sähkö- ja tietoliikennetekniikka; fysiikka, informatiikka ja matematiikka; geologia ja mineralogia sekä raakaöljyteknikka; humanistinen tiedekunta; yhteiskuntatieteet ja teknologiajohtaminen; kemia ja biologia; konetekniikka; laivanrakennustekniikka; lääketieteellinen tiedekunta; opettajankoulutuslaitos
- Tutkimuskeskuksia: ympäristön ja kehityksen tutkimus, teknologian ja yhteiskunnan tutkimus, naistutkimus, keskiajan tutkimus

Tromssan yliopisto (Universitet i Tromsø)

- Tiedekunnat: yhteiskuntatieteellinen, humanistinen, matemaattis-luonnontieteellinen, lääketieteellinen ja oikeustieteellinen tiedekunta, lisäksi Norjan kalataloustieteellinen korkeakoulu ja opettajankoulutuslaitos
- Tutkimuskeskuksia: kehitys- ja ympäristötutkimus, naistutkimus, arktisten alueiden tutkimus, saamelaistutkimus

Yliopistotasoiset tiede- ja taidekorkeakoulut:

- Norjan maataloustieteellinen yliopisto (*Norges landbrukshøgskole, Ås*)
  - Norjan eläinlääketieteellinen korkeakoulu (*Norges Veterinærhøgskole, Oslo*)
  - Norjan kauppakorkeakoulu (*Norges Handelshøyskole, Bergen*)
  - Norjan valtiollinen musiikkikorkeakoulu (*Norges musikhøgskole, Oslo*)
  - Norjan liikuntatieteellinen yliopisto (*Norges Idretthøgskole NIH, Oslo*)
- Oslon arkkitehtikorkeakoulu (*Arkitekthøgskolen i Oslo*)

Lisäksi Norjan neljä yliopistoa järjestävät Huippuvuorilla kursseja arktisten alueiden biologiasta, geologiasta, geofysiikasta ja tekniikasta.

1.3.5. Muut korkeakoulut

Norjassa on 26 ns. valtionkorkeakoulua (*statlige høyskoler*), jotka tarjoavat ammatillista korkea-asteen opetusta mm. opettajankoulutuksessa, terveydenhuollossa ja sosiaalityössä sekä tekniikan ja talouden alalla mutta myös perinteistä alempaan tutkintoon johtavaa yliopistotyypistä opetusta humanististen sekä yhteiskunta- ja luonnontieteiden aloilla. Kooltaan oppilaitokset vaihtelevat noin 220 opiskelijan Saamelaisesta korkeakoulusta lähes 8 000 opiskelijan Oslon korkeakouluun. Opetusohjelmat vastaavat tasoltaan alemman yliopistotason tutkintoa ja ovat ammatillisesti suuntautuneita. Korkeakouluista valmistuu mm. opettajia, insinöörejä ja terveydenhuoltoalan ammattilaisia.

Valtionkorkeakouluissa voi opiskella myös ylemmän tason kursseja, joiden opetus on kytketty yliopisto-opetukseen. Opiskelijat voivat siis yhdistellä korkeakouluopintojaan yliopistotason opetuksen kanssa. Tutkinnon pituus vaihtelee tavallisesti kahdesta neljään vuoteen. Noin 2–3 vuotta kestävien opintojen jälkeen suoritetaan *høgskolekandidat*-tutkinto. Kun opintoja on yhdistetty alemman yliopistotason koulutukseen, voidaan suorittaa ns. *cand.mag.*-tutkinto.

Uudessa tutkintojärjestelmässä korkeakouluissa suoritettut opinnot voivat sisältyä Bachelor- ja Master-tutkintoihin.

Norjassa on kaksi ei-yliopistollista taidekorkeakoulua Bergenissä ja Oslon, jotka tarjoavat opetusta kuvataiteissa sekä käsi- ja taideteollisuuden alalla. Lisäksi Oslon taidekorkeakoulussa voi opiskella tanssia, balettia, oopperaa ja teatteria.

2 Koko tutkinnon suorittaminen vai opiskelijavaihto?

2.1. KOKO TUTKINNON SUORITTAMINEN

Ulkomailla opiskelemaan menevä voi suorittaa ulkomailla joko koko tutkinnon tai osan kotimaisesta tutkinnosta. Jos opiskelija lähtee suorittamaan koko tutkintoa, hänen on itse etsittävä sopiva oppilaitos, haettava opiskelupaikka ja järjestettävä kaikki käytännön asiat. Koko tutkinnon suorittamista ulkomailla kannattaa valmistella huolellisesti. Aikaa tiedonhakuun, opiskelupaikan hankkimiseen ja käytännön järjestelyihin on syytä varata vähintään vuosi.

2.2. VAIHTOSOPIMUKSET JA VAIHTO-OHJELMAT

Jos opiskelija suorittaa osan kotimaisesta tutkinnosta ulkomailla, hän voi lähteä kohdemaahan joko oppilaitoksensa jonkin vaihtosopimuksen tai vaihto-ohjelman kautta tai hankkimalla opiskelupaikan omatoimisesti. Tutkinnon osan suorittaminen ulkomailla edellyttää opiskelua suomalaisessa korkeakoulussa tai oppilaitoksessa jo ennen lähtöä sekä palaamista omaan oppilaitokseen.

Vaihto-ohjelmissä korkeakoulut ja oppilaitokset ovat sopineet opiskelijavaihdosta ulkomaisen yhteistyökumppanin kanssa. Oppilaitosten vaihtosopimuksista ja hakumenettelyistä kannattaa tiedustella oppilaitosten kansainvälisten asioiden yksiköistä. Opiskelijavaihdon periaatteena on, että ulkomailla suoritettavat opinnot luetaan täysimääräisinä osaksi opiskelijan omaa tutkintoa eikä opiskelija joudu maksamaan lukukausimaksuja vastaanottavassa oppilaitoksessa. Vaihto-ohjelmiin osallistuvat saavat opintotuen lisäksi yleensä pienen apurahan. Opiskelijavaihtoon voi lähteä aikaisintaan toisena opiskeluvuotena.

Omatoimisesti ulkomailta lyhytaikaisen opiskelupaikan hankkivan täytyy hoitaa kaikki järjestelyt itse. Neuvoja kannattaa kysyä omasta oppilaitoksesta. Itse opiskelupaikan ulkomailta hankkineen on aina sovittava oman korkeakoulun laitoksen tai oppilaitoksen kanssa etukäteen ulkomaanopintojen mahdollisesta sisällyttämisestä osaksi tutkintoa. Opintokulujen kattamiseksi on mahdollista saada myös opintotukea.

2.2.1. Sokrates/Erasmus-ohjelma

Erasmus on Euroopan unionin Sokrates-koulutusohjelman korkeakouluja koskeva alaohjelma. Erasmus -ohjelmaan voivat osallistua kaikki yliopistot ja

ammattikorkeakoulut sekä niiden opiskelijat ja opetushenkilökunta. Ohjelma kattaa kaikki korkea-asteen koulutusalat ja tutkintotasot.

Erasmus jakaantuu kolmeen toisiinsa liittyvään osaan:

- 1) korkeakoulujen eurooppalainen yhteistyö, johon sisältyvät mm. intensiivikurssit ja opetussuunnitelmahankkeet
- 2) opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan liikkuvuus
- 3) temaattiset verkostot

Erasmus -opiskelijavaihto kestää 3–12 kuukautta, ja opiskelujaksoon voi sisältyä tietyin ehdoin myös työharjoittelua. Vaihto-opiskelijoilta ei peritä luku-kausimaksuja kohdekorkeakoulussa, ja suoritettavat opinnot sisällytetään täysimääräisesti omaan tutkintoon. Erasmus -yhteistyö perustuu korkeakoulujen solmimiin yhteistyösopimuksiin, ja korkeakoulut myös valitsevat vaihtoon lähtevät opiskelijat. Ohjelmaan hyväksytyt opiskelija voi saada kotimaisen opintotuen lisäksi Erasmus -apurahan. Lisätietoja hakumenettelystä saa oman korkeakoulun Erasmus -yhdyshenkilöltä.

Suomalaisilla opiskelijoilla on mahdollisuus lähteä Erasmus -ohjelman kautta opiskelijavaihtoon Norjaan. Lukuvuonna 2000–2001 noin 3 300 suomalaista opiskelijaa osallistui Erasmus -vaihtoon. Norjassa opiskeli ohjelman kautta samana lukuvuonna 13 opiskelijaa.

2.2.2. Nordplus, Nordplus-junior, Nordplus-mini ja Nordtek

Pohjoismainen Nordplus-ohjelma koskee kaikkien alojen perustutkintoa suorittavia opiskelijoita sekä opettajia. Ohjelman kautta voi mennä opiskelemaan johonkin toiseen Pohjoismaahan korkeintaan lukuvuodeksi. Oppilaitokset anovat Nordplus-apurahoja opiskelijoilleen, joten muihin Pohjoismaihin opiskelemaan haluavien on otettava yhteyttä omaan oppilaitokseen, osastoon, tiedekuntaan tai korkeakoulun kansainvälisten asiain yksikköön. Nordplus-ohjelman opiskelijavaihtoapurahaa myönnetään päätoimisesti opiskeleville kansallisten opintorahoitustukien (esim. opintolainojen) lisäksi. Suomesta lähtee vuosittain noin 500 opiskelijaa Nordplus-vaihtoon. Nordplus-ohjelmasta voivat apurahoja hakea myös opettajat. Opettajavaihtoapurahaa voi hakea korkeintaan neljäksi kuukaudeksi.

Toisen asteen koululaiset, ammattioppilaat ja opettajat, jotka haluavat opiskella jossakin toisessa Pohjoismaassa, voivat anoa oleskelu- ja matkaapurahoja Nordplus-junior-ohjelmasta. Nordplus-junior-ohjelma tarjoaa 16–19-vuotiaille ja heidän opettajilleen mahdollisuuden osallistua kahdesta kahdeksaan viikkoon kestävään vaihtoon. Lisätietoja ohjelmasta löytyy Internetistä osoitteesta: <http://www.eupro.se/>. Nordplus-mini ohjelman kautta voivat puolestaan 13–16 vuotiaat hakea tukea kolmesta seitsemään päivään

kestävälle vierailulle toisessa Pohjoismaassa. Lisätietoa Nordplus-mini -ohjelmasta löytyy Internetistä osoitteesta: <http://www.norden.se/foreningen/anvisninght01.pdf>.

Pohjoismainen tutkijankoulutusakatemia NorFA tukee pohjoismaisia tutkijoita ja tutkijankoulutukseen osallistuvia opiskelijoita pohjoismaisen yhteistyön ja tutkijavaihdon lisäämiseksi. Pohjoismaiset tutkijat voivat hakea avustuksia mm. kursseja, symposiumeja, matkoja tai muussa Pohjoismaassa tapahtuvaa lyhytaikaista oleskelua varten. Hakuohjeita ja kaavakkeita saa yliopistoista ja korkeakouluista sekä Suomen Akatemiasta.

Nordtek-apurahaa myönnetään opintojensa loppuvaiheessa oleville teknillisten korkeakoulujen tai tiedekuntien perustutkinto-opiskelijoille sekä teknisten tieteiden jatko-opiskelijoille muissa Pohjoismaissa tapahtuvaa opiskelua varten. Suomesta Nordtek-ohjelmaan osallistuvat kaikki kolme teknillistä korkeakoulua ja kaksi teknillistä tiedekuntaa Oulun yliopistossa ja Åbo Akademiassa. Vuosittain noin 30–40 suomalaista osallistuu Nordtek-vaihtoon. Lisätietoa Nordtek-vaihtoon hakeutumisesta saa ohjelmaan kuuluvista oppilaitoksista.

2.3. OPINTOJEN VASTAAVUUS

Ulkomailla suoritettavien opintojen vastaavuutta kotimaassa kannattaa selvittää jo ennen ulkomaille lähtöä. Vastaavuutta joudutaan arvioimaan esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Ulkomaanopinnot halutaan lukea osaksi suomalaista korkeakoulututkintoa.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut hakee jatko-opiskelupaikkaa suomalaisesta korkeakoulusta.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut haluaa virkakelpoisuuden Suomessa.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut hakee yksityisen sektorin työpaikkaa Suomessa ja haluaa tutkinnostaan suomalaisen viranomaisen lausunnon tai tunnustamispäätöksen.

2.3.1. Akateeminen tunnustaminen

Akateemisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomailla suoritettujen tutkinnon tai opintosuoritusten hyväksilukemista ja niiden antaman jatko-opiskeluoikeuden tunnustamista. Akateemisesta tunnustamisesta vastaa Suomessa aina asianomainen oppilaitos.

Jos opiskelija on kirjoilla suomalaisessa korkeakoulussa, ulkomaisten

opintosuoritusten hyväksilukemisesta päätetään kyseisessä korkeakoulussa. Virallista normistoa opintojen hyväksiluettavuudesta ei ole. Opiskelijan mahdollisuuksiin saada ulkomaiset opintojaksot osaksi tutkintoaan vaikuttavat hänen aineyhdistelmänsä, opintojen vaihe ja painopiste.

Ennen ulkomaille lähtöä opiskelijan kannattaa laatia kohdekorkeakoulun opinto-oppaan avulla opintosuunnitelma, jonka perusteella omasta oppilaitoksesta voidaan antaa lausunto mahdollisista korvaavuuksista. Opiskelijavaihto-ohjelmissa edellytetään usein, että ulkomaiset opinnot hyväksytään osaksi opiskelijan omaa tutkintoa. Tällöin opiskelijan on liitettävä jo hakemukseen laitoksensa periaatteellinen hyväksyminen.

Suomalainen korkeakoulu päättää ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksymisestä myös siinä tapauksessa, että opiskelija hakee ko. korkeakoulusta jatko-opiskelupaikkaa. Ellei opiskelijan ulkomailla suorittama tutkinto korkeakoulun arvion mukaan vastaa suomalaista tutkintoa, korkeakoulu voi hylätä jatko-opiskeluhakemuksen tai määrätä opiskelijan täydentämään tutkintoaan ennen jatko-opintojen aloittamista.

Lisätietoja opintosuoritusten sisällyttämisestä osaksi suomalaista tutkintoa saa omasta oppilaitoksesta.

2.3.2. Ammatillinen tunnustaminen

Tutkintojen ammatillisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomaisen koulutuksen tuottaman ammatillisen kelpoisuuden ja pätevyuden tunnustamista. Menettely ammatillisessa tunnustamisessa vaihtelee sen mukaan, onko tutkinto suoritettu jossakin muussa EU/Eta-maassa vai EU/Eta-alueen ulkopuolella. EU/Eta-alueen ulkopuolella suoritetuista tutkinnoista voidaan rinnastaa vähintään kolmivuotisia korkeakoulututkintoja, EU/Eta-alueella suoritetuista tutkinnoista myös opistotutkintoja, joiden lukiopohjainen koulutus on kestänyt vähintään kolme vuotta.

Ulkomailla koulutuksensa suorittanut tarvitsee yleensä päätöksen tutkintonsa rinnastamisesta suomalaisen tutkintoon, jos hän haluaa kelpoisuuden julkiseen virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on vähintään kolmivuotinen korkeakoulu- tai opistotutkinto.

Yksityisellä sektorilla työnantaja ratkaisee, millainen arvo ulkomailla suoritettulle tutkinnolle työnhakutilanteessa annetaan. Monet työnantajat pitävät todistusta ulkomailla suoritetusta tutkinnosta riittävänä osoituksena henkilön kelpoisuudesta tehtävään. Yksityisen sektorin työnantajat eivät tavallisesti vaadi rinnastuspäätöstä ulkomaisesta tutkinnosta.

Päätökset tutkinnon tunnustamisesta haetaan Opetushallitukselta. Päätös annetaan suomen tai ruotsin kielellä, ja siitä veloitetaan 168 euroa. Hakemuslomakkeita ohjeineen on saatavissa Opetushallituksen kirjaamosta (PL 380, 00530 Helsinki), puhelin (09) 774 775 sekä ammattikorkeakouluista, yliopistoista, työvoimatoimistoista ja Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn tietopalvelusta. Hakemuslomake ja ohjeet löytyvät myös

Opetushallituksen www-sivuilta <http://www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen/>.

2.3.3. Oikeus ammatinharjoittamiseen

Oikeuden ammatinharjoittamiseen ulkomaisen tutkinnon perusteella myöntää sama viranomainen, joka myöntää ammatinharjoittamisoikeuden suomalaisen tutkinnon perusteella. Ammatinharjoittamisoikeuksia tai vastaavia myöntävät seuraavat tahot: Terveystieteiden tutkimuskeskus (terveydenhuolto-ala), maa- ja metsätalousministeriö (eläinlääkärit), Keskuskauppakamari (tilintarkastajat), Julkishallinnon ja talouden tilintarkastuslautakunta (julkishallinnon tilintarkastajat), Suomen asianajajaliitto (asianajajat) ja Merenkulkuhallitus (merenkulun ammatit).

2.3.4. Lausunnot ulkomailla suoritetuista ammatillisista tutkinnoista

Opetushallitus antaa pyynnöstä asiantuntijalausuntoja ulkomailla suoritetuista korkeakoulututkintoja alemmista ammatillisista tutkinnoista. Lausunnoissa tutkintoja verrataan lähinnä vastaaviin suomalaisiin tutkintoihin. Kyseessä on asiantuntija-arvio, joka ei anna virkakelpoisuutta. Opetushallituksen lausunnon hinta on joko 84 euroa + alv. tai 168 euroa + alv. riippuen tarvittavan selvittelytyön määrästä. Lausuntoa haluava voi pyytää hakuohjeet Opetushallituksesta.

2.3.5. Kansainväliset tiedonvaihtoverkostot

Tutkintojen akateemista ja ammatillisesta tunnustamista helpottamaan on perustettu kaksi kansainvälistä tiedonvaihtoverkostoa: Euroopan komission koordinoima NARIC (Network of National Academic Recognition Information Centres) sekä Euroopan neuvoston ja UNESCO:n koordinoima ENIC (European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility). Verkostojen kansalliset yhteyspisteet välittävät oppilaitoksille ja yksityishenkilöille tietoja korkea-asteen koulutusjärjestelmistä ja tutkinnoista. Suomessa ENIC/NARIC-yhteyspisteenä toimii Opetushallitus (recognition@oph.fi).

3. Opiskelemaan hakeminen

3.1. YLIOPISTOT JA KORKEAKOULUT

Useissa opetusohjelmissa on omat sisäänottokiintönsä. Suomalaisia hakijoita koskevat samat pääsyvaatimukset kuin norjalaisiakin hakijoita. Perusedellytyksenä pidetään kolmevuotisen toisen asteen yleissivistävän koulutuksen läpikäymistä. Yleensä oppilaitokseen pääsyyn vaikuttavat ylioppilastutkintotodistus sekä lukion päättötodistuksen arvosanat. Norjassa hyväksytään myös International- ja European Baccalaureate -tutkinnot korkea-asteen opiskelupaikkaa haattaessa. Joissakin oppiaineissa kuten lääketieteessä, farmasiassa, hammaslääketieteessä tai insinööritieteissä vaaditaan erityisen hyvää menestystä matematiikassa ja luonnontieteissä.

Haku yliopistoihin ja muihin korkea-asteen oppilaitoksiin tapahtuu keskitetysti. Hakulomakkeet lähetetään opiskelijavalintaa hoitavalle keskus-toimistolle (*Samordna opptak*) tavallisesti huhtikuun 15. päivään mennessä. Mukaan tulee liittää oikeaksi todistetut kopiot ylioppilastutkintotodistuksesta, lukion päättötodistuksesta sekä mahdollisia korkeakouluopintoja koskevista todistuksista. Ulkomaisten hakijoiden on liitettävä hakemukseensa kieli-todistusten (suomalaisilla riittää lukion päättötodistus ja ylioppilastutkinto-todistus) lisäksi opintosuunnitelma ja suunnitelma opintojen rahoituksesta.

Hakulomakkeita saa suoraan *Samordna opptakista* (ks. yhteystiedot lopussa) sekä kaikista yhteisvalintaan osallistuvista oppilaitoksista. Jälkimmäisten yhteystiedot löytyvät esimerkiksi *Samordna opptaketin* www-sivuilta osoitteesta http://www.so.uio.no/om_so/lenker_laeresteder.html.

Hakuun kannattaa varata aikaa ja hakulomakkeet lähettää ajoissa. Vastaus oppilaitokseen hyväksymisestä saattaa kestää jopa puoli vuotta. Hyväksytyille hakijoille lähetetään automaattisesti tarkemmat ohjeet jatko-toimenpiteistä ja ilmoittautumisesta.

Norjassa ei yleensä järjestetä pääsykokeita korkea-asteen oppilaitoksiin. Oppilaitokseen kannattaa ottaa kuitenkin yhteyttä hakumenettelyjen varmistamiseksi sekä samalla tiedustella mahdollisista pääsykokeista. Esimerkiksi käsi- ja taideteollisen alan oppilaitokset vaativat yleensä ennakkotöitä sisään-pääsyn edellytyksenä. Vaihto-ohjelmien tai oppilaitosten välisten sopimus-ten kautta opiskelemaan tulevien ei tarvitse täyttää yhteishakukaavaketta.

Yliopistojen koulutusohjelmien virallinen opetuskieli on norja. Opiskeli-joiden tulee hallita norjan kieli suullisesti ja kirjallisesti voidakseen osallistua järjestettyyn opetukseen. Suuri osa opintoihin liittyvästä kirjallisuudesta on englanninkielistä. Ulkomaisten opiskelijoiden on yleensä osoitettava todis-tukset englannin kielen taidosta sekä osallistuttava norjan kielen kokeeseen. EU- ja Eta-maista tulevien hakijoiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua kieli-kokeeseen, jos he voivat todistaa riittävät taidot norjan kielessä.

Suomalaisilta opiskelijoilta ei vaadita erillisiä norjan tai englannin kielten todistuksia, mutta opetuksen seuraamiseen vaaditaan riittävän hyvät taidot norjan tai ruotsin kielessä. Norjalaiset yliopistot järjestävät kielikursseja ulkomaisille opiskelijoille ja suomalaisopiskelijan kannattaa harkita sellaiselle osallistumista. Lisäksi kielikursseja voi suorittaa esimerkiksi Oslon ja Trondheimin kesäyliopistoissa. Yksityinen aikuisopetuskeskus Rosenhof voksenopplæringscenter Oslossa järjestää myös kielikursseja. Kurssien läpäiseminen edellyttää arvosanaa 3.0.

Jos opiskelija haluaa sisällyttää kotimaassaan suoritettavaan tutkintoon lyhyen opintojakson (3–12 kk) norjalaisissa oppilaitoksissa, hän voi etsiä omatoimisesti vaihto-opiskelupaikan tai hakeutua vaihtoon jonkin vaihto-ohjelman kautta. Pääsyvaatimuksina on silloin ensimmäisen vuoden opintomäärää vastaavat opinnot sekä kirjoillaolo korkeakoulussa kotimaassa. Ks. tarkemmin luku 2.2. (Vaihtosopimukset ja vaihto-ohjelmat).

3.2. TOISEN ASTEEN OPPILAITOKSET

Yliopistojen ja korkeakoulujen keskitettyä hakumenettelyä sovelletaan myös toisen asteen oppilaitoksissa.

Norjassa useimmissa toisen asteen oppilaitoksissa käytetään opetuskielenä norjaa. Suomalaisilta opiskelijoilta edellytetään riittävän hyvää norjan tai ruotsin kielen taitoa, jotta annettua opetusta voidaan seurata. Hakumenettelystä saa tarkempaa tietoa sen alueen (*fylke*) hakutoimistosta, jonka piiriin oppilaitos kuuluu. Hakutoimistoista voi tilata hakukaavakkeet ja tiedot koulutusohjelmakohtaisista pääsyvaatimuksista, mahdollisista pääsykokeista sekä hakuajoista. Hakutoimistojen yhteystiedot ovat oppaan lopussa, ks. Piirikuntien toisen asteen koulutuksesta vastaavat toimistot.

3.3. OLESKELU- JA TYÖLUPA

Pohjoismaista tulleet opiskelijat eivät tarvitse oleskelulupaa. Norjaan työskentelemään tulleet suomalaiset eivät myöskään tarvitse työlupaa. Norjalaisissa korkea-asteen oppilaitoksissa opiskeleville ulkomaalaisille myönnettävä osa-aikainen työlupa ei koske suomalaisia eikä muita pohjoismaisia opiskelijoita. Suomalaiset opiskelijat voivat siis vapaasti etsiä töitä Norjasta opiskelujensa ohessa

3.4. AIKAISEMPIEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Opiskelijat, joilla on aikaisempia opintosuorituksia kotimaastaan, voivat saada korvaavia opintoviikkoja norjalaisista yliopistoista ja korkeakouluista. Mahdollinen hyväksilukeminen tapahtuu vasta opiskelijan aloitettua opintonsa Norjassa. Arviointiin voi kulua useampi kuukausi, sillä jokaisen opiskelijan aiemmat opintosuoritukset arvioidaan tapauskohtaisesti. Opiskelijan on näytettävä seuraavat asiakirjat saadakseen korvaavuudet:

- arvosanat, todistukset suoritetuista opinnoista (opintorekisteriotteet jne.)
- opintosuoritusten kuvaus: pituus, opetusmuodot, opetukseen käytetyt tunnit, kuulustelutavat ja arvosteluasteikot
- kirjallisuusluettelot ja selvitys muusta kurssimateriaalista
- Jos opintosuoritusasiakirjan alkuperäinen kieli on jokin muu kuin englanti, ranska, saksa, ruotsi tai tanska, on niiden mukaan liitettävä viralliset käännökset.

3.5. OPISKELIJOIDEN NEUVONTA

3.5.1. Neuvonta Suomessa

Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksessa CIMOssa neuvotaan ulkomailta opiskelusta kiinnostuneita. CIMOn www-palvelusta osoitteesta <http://www.cimo.fi/> saa perustietoa muun muassa ulkomailla opiskelusta ja harjoittelusta, apurahoista, EU:n koulutusohjelmista ja CIMOn toiminnasta.

Henkilökohtaista neuvontaa saa CIMOn tieto- ja neuvontapalveluiden puhelinpalvelusta (01080–6767) maanantaista torstaihin klo 10–12 ja klo 13–15. Puhelu maksaa paikallisverkkomaksun verran. Neuvontapuhelimesta voi esimerkiksi tiedustella oppilaitosten yhteystietoja tai oppilaitoksia, jossa voi opiskella jotain tiettyä alaa.

Tietoa voi tulla myös itse etsimään CIMOn tietopalvelusta (Hakaniemenkatu 2, Helsinki), joka on avoinna ma–to klo 12–16. Kokoelmassa on yleisiä hakuteoksia ja maakohtaista aineistoa opiskelusta noin 100 eri maassa. Tarjolla on tietoa myös apurahoista, EU:n koulutusohjelmista, opintososiaalisista asioista, ja kansainvälisestä harjoittelusta. Painetun aineiston lisäksi asiakkaiden käytössä on tietokantaohjelmia ja Internet-yhteydet. Aineistoa ei lainata, mutta asiakkaiden käytössä on maksullinen kopiokone. Henkilökunta opastaa aineiston käytössä.

Ulkomailla opiskeluun liittyvää perustietoa saa myös työvoimatoimistojen koulutus- ja ammattitietopalveluista. Käytännön järjestelyihin liittyvissä ky-

symyksissä voi kääntyä myös Norjan suurlähetystön puoleen.

Korkeakoulujen kansainvälisten asioiden yksiköissä on ulkomailla opiskelleiden kirjoittamia raportteja vaihto-opiskelukokemuksistaan. Raportit ovat usein vapaasti luettavissa, mikäli kirjoittaja on antanut siihen luvan, ja niitä voi löytää myös oppilaitosten www-sivuilta.

3.5.2. Neuvonta Norjassa

Tärgempaa tietoa koulutusohjelmista ja opiskeluun liittyvistä asioista kannattaa kysellä suoraan oppilaitoksista. Kaikissa norjalaisissa oppilaitoksissa on kansainvälisten asioiden toimisto tai näihin asioihin erikoistunut henkilö, jolta saa mm. käytännön tietoa hakuajoista ja -menettelystä sekä mahdollisista orientoivista opinnoista.

SIU – Senter for internasjonalt universitetssamarbeid jakaa tietoa korkeasteen koulutuksesta Norjassa. SIU:n yhteystiedot ovat oppaan lopussa.

4. Opiskelijana Norjassa

4.1. YLIOPISTOJEN JA KORKEAKOULUJEN OPINNOT

Norjan yliopistoissa ja korkeakouluissa lukuvuosi jakautuu kahteen luku-kauteen. Syyslukukausi alkaa tavallisesti elokuun puolessavälissä ja kestää joulukuun puoleenväliin saakka. Kevätlukukausi alkaa tammikuun puolessavälissä ja jatkuu kesäkuun puoleenväliin saakka. Joissakin yliopistoissa on erillinen kesälukukausi. Kesälomakuukausien lisäksi lukuvuoden aikana on kaksi kahden viikon lomajaksoa joulun ja pääsiäisen aikoihin.

Yliopisto-opiskelu ja -opetus sekä opetukseen käytetty aika vaihtelevat suuresti aineiden sekä oppilaitosten välillä. Yliopistoilla on laajat vapaudet määritellä itse opetusmenetelmät: luennot, seminaarit, esseeit ja tutkielmat sekä käytännön harjoittelu. Myös opetusohjelmat ja opetettavien aineiden sisältö ovat oppilaitosten itsensä määriteltävissä. Yliopistotason ammattitutkintoon johtava koulutus on tiukemmin ennalta määrättyä: koulutus koostuu mm. pakollisista opinnoista ja opinnot suoritetaan usein tietyssä järjestyksessä. Tarkempaa tietoa opetuksesta, tieteenalasta, aineista ja suuntautumisvaihtoehdoista saa tilaamalla opinto-oppaan suoraan oppilaitoksesta.

Korkea-asteen opinnoissa arviointi suoritetaan opintojaksojen (kurssit ja luentosarjat) lopussa. Opintosuoritusmerkintöjä annetaan kirjallisten tai suullisten tenttien perusteella. Arvosteluasteikko useimmissa korkea-asteen oppilaitoksissa on 6.0–1.0, jossa 1.0 on paras mahdollinen arvosana. Tentin voi läpäistä vähintään arvosanalla 4.0, joihinkin suosittuihin opinto-ohjelmiin pääsy edellyttää tenteistä arvosanaa 2.5. Jotkut tentit arvioidaan vain hyväksytyt/hylätyt-asteikolla (*bestått/ikke bestått*).

Valtionkorkeakouluissa opiskelu on enemmän käytännön ammattiin valmistavaa, mutta myös tutkimustyöhön panostetaan yliopistotason oppilaitosten tavoin. Valtionkorkeakoulut tekevät myös yhteistyötä eri teollisuudenalojen kanssa. Useimmilla aloilla opiskelijoilla on mahdollisuus valita erikoistumisala. Lisäksi monet ohjelmat ovat poikkitieteellisiä, mikä mahdollistaa varsin laajan soveltuvuuden eri ammatteihin. Ammatilliseen tutkintoon tähtäävään opiskeluun valtionkorkeakouluissa on mahdollista liittää opintoja myös yliopistoista. Tarkempaa tietoa opetusohjelmista ja aineista saa tiedustelemalla suoraan valtionkorkeakouluista.

Kaikilla korkea-asteen oppilaitoksilla on velvollisuus opastaa opiskelijoita ainevalintoihin ja -yhdistelmiin liittyvissä kysymyksissä. Useimmissa tiedekunnissa on opintotoimisto, jonka tehtävänä on neuvoa opiskelijoita uravalintaan liittyvistä opintovaihtoehdoista. Valtionkorkeakouluissa on yleensä erillinen opintoneuvontapalvelu, joka opastaa opiskelijoita opintoihin ja niiden suorittamiseen liittyvissä asioissa.

4.2. OPINNOT TOISEN ASTEEN OPPILAITOKSISSA

Kaikilla 16–19-vuotiailla norjalaisilla on oikeus toisen asteen opetukseen. Opiskelija voi valita oman uravaihtoehdonsa opintojensa loppuvaiheessa, jolloin opetus keskittyy joko yleissivistävään, ammatilliseen tai oppisopimus-koulutukseen. Yleissivistävien opintojen tarkoituksena on valmistaa opiskelijaa yliopisto- ja korkeakouluopintoja varten. Yleissivistävä linja vastaa lähinnä suomalaista lukiota.

Ammatillisella linjalla perehdytään syvemmin ensimmäisenä vuonna valittuihin ammatillisiin kurssivaihtoehtoihin. Linjalta valmistuva voi suorittaa ammattitutkintoon johtavan tietyn alan ammattikokeen. Oppisopimus-koulutuksen suorittaminen vie tavallisesti kaksi vuotta eli vuoden enemmän kuin yleissivistävä tai ammatillinen linja. Oppisopimuskoulutuksessa yhdistyvät opetus ja käytännön harjoittelu. Jos oppisopimusharjoittelija ei löydä työpaikkaa, opiskelijan ammattiin valmistamisesta vastaa se piirikunta, jossa oppilaitos sijaitsee.

4.3. OPINTOSOSIAALISET ASIAT

4.3.1. Asuminen

Ulkomaisilla opiskelijoilla on mahdollisuus hakea huonetta opiskelija-asuntolasta. Asuntoloiden vuokrataso on alhaisempi kuin vapailta markkinoilta löytyvien asuntojen vuokrat. Yleensä ulkomaisille vaihto-opiskelijoille taa-taan huone opiskelija-asuntoloista, mutta opiskelija voi myös itse hakea huonetta erilaisista useamman hengen yhteisasunnoista tai asuntoa vapailta markkinoilta. Asuntoloiden niukkuuden vuoksi monien opiskelijoiden täytyy etsiä asunto yksityisiltä asunnonvälittäjiltä.

Opiskelijajärjestöt ja oppilaitosten asuntotoimistot auttavat opiskelijaa löytämään itselleen sopivan asunnon. Norjassa opiskelijoiden palvelujärjestöillä (*Studentsamskipnaden*) on opiskelija-asuntoloita korkeakoulu-kaupungeissa. Opiskelijan on haettava opiskelija-asuntoa opiskelupaikka-hakemuksen yhteydessä. Koko tutkintoa suorittavat, opinnoissaan pitkälle edenneet opiskelijat voivat hakea myös yksiotä opiskelija-asuntoloista.

Vuokrataso norjalaisissa opiskelija-asuntoloissa vaihtelee yhden hengen huoneiden noin 170 eurosta perheasuntojen noin 590 euroon kuukaudessa. Opiskelijoiden on maksettava kahden kuukauden vuokratakuu. Takuu maksetaan takaisin vuokrasopimuksen päätyttyä, jos huone tai asunto palaute-taan vuokranantajalle siistissä kunnossa.

4.3.2. Vakuutukset ja terveydenhuolto

Ulkomaille matkustava tarvitsee matkavakuutuksen. Erityisesti työharjoitteluun menevien on varmistettava vakuutusturvansa ennen lähtöä. Pohjoismaiset opiskelijat kuuluvat automaattisesti Norjan sairausvakuutusjärjestelmän piiriin tehtyään muuttoilmoituksen asuinpaikastaan Norjan väestörekisteriin (*Folkeregisteret*). Alle vuoden mittaista opiskelua varten opiskelija voi myös hakea Suomessa asuinpaikkansa Kelan toimistolta lomakkeen E111, jonka perusteella opiskelija saa Norjan sairaanhoitoetuudet samoilla menettelyillä ja maksuilla kuin maassa asuvat. Sairausrakuutus kattaa lääkärissä käynnit ja sairaalahoidon, mutta ei esimerkiksi hammashoitoa.

Jos opiskelu Norjassa kestää yli vuoden, kannattaa jo ennen opintojen aloittamista tehdä hakemus Kelan paikallistoimistolle Suomen asumisperusteisessa sosiaalijärjestelmässä pysymiseksi. Hakemus tehdään lomakkeella Y38 ja jätetään Kelan paikallistoimistoon. Hakulomake löytyy KELAn www-sivuilta <http://www.kela.fi> kohdasta Lomakkeet | Lomakkeita Suomen sosiaaliturvaan kuulumiseksi.

Kelan toimistosta saa lisätietoja sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä. Ongelmallisissa tilanteissa voi kääntyä myös Kelan Helsingin paikallistoimiston kansainvälisen ryhmän puoleen.

Norjassa kaikilla on oma vakituinen lääkäri, jonka puoleen voi kääntyä tarvittaessa. Jos ei ole vakituista lääkäriä, voi kääntyä vakuutuslaskassaan (*Trygdekontoret*) puoleen. Hoitopaikoissa on esitettävä Kela-kortti tai lomake E111. Kiireellisissä tapauksissa voi kääntyä suoraan kunnallisen lääkäripäivystyksen puoleen (*det kommunale legevakt*).

Opiskelijoiden palvelujärjestö korvaa lääkärissäkäyntikulut ja muut sairausrakuutuksen piiriin kuuluvat kulut omavastuineen, kun palvelujärjestön toimistossa (*Studentekspedisjonen*) näyttää lääkärin kirjoittaman kuitin ja opiskelijakortin. Omavastuumaksu lääkärillä käynnistä vaihtelee 100 Norjan kruunun molemmin puolin. Opiskelijoiden palvelujärjestön perustama terveydenhuoltosäätiö kattaa osittain myös sellaiset kulut, jotka eivät kuulu yleisen sairausrakuutuksen piiriin. Näitä kuluja ovat mm. fysioterapia ja sairastapauksen vuoksi aiheutuvat ylimääräiset matkakulut.

Tietoa terveydenhuoltoon liittyvistä palveluista saa opiskelupaikkakunnan vakuutuslaskalta (*Trygdekontor*), josta myös saa järjestelmässä toimivien lääkäreiden nimet ja osoitteet.

4.3.3. Ylioppilaskunta ja vapaa-aika

Ilmoittautumisen ja lukukausikohtaisen kirjoittautumismaksun suorittamisen yhteydessä tulee opiskelijasta automaattisesti ylioppilaskunnan jäsen. Maksu suoritetaan opiskelijoiden palvelujärjestöön, jonka jäseniksi opiskelijat myös liittyvät. Opiskelijoiden palvelujärjestöt huolehtivat opiskelijoiden

hyvinvoinnista ja niillä on mm. opiskelija-asuntoja, opiskelijaruokaloita, kirjakauppoja, terveystalouksia, matkatoimistopalveluja ja lastentarhoja.

Norjan opiskelijaliiton (*Norsk studentunion, NSU*) yhteydessä toimii Kansainvälisten opiskelijoiden liitto (*International Students Union, ISU*), jolla on toimipiste yliopistoissa ja keskuustoimisto Norjan opiskelijaliitossa. ISU:n tehtävänä on edistää opiskelijoiden sosiaalisia ja taloudellisia etuja sekä tarjota erilaisia palveluja. Kirjoittautumismaksun yhteydessä ulkomaiset opiskelijat liittyvät automaattisesti ISU:uun.

Ilmoittautumisen yhteydessä saatu opiskelijakortti oikeuttaa opiskelijan matka-alennuksiin rautateillä, laiva- ja lentoliikenteessä, mutta vain harvoin paikallisessa linja-autoliikenteessä. Norjan sisäisillä lennoilla opiskelijakortin haltija saa alennuksia lentojen hinnoista. Ulkomaille suuntautuvia lentomatkoja varten opiskelijoiden on kuitenkin haettava yliopistojen matkatoimistoista erillisiä alennuksiin oikeuttavia kortteja. Opiskelijakortilla saa alennuksia myös pääsymaksuista erilaisiin näyttelyihin, museoihin ja teatteriesityksiin.

Kaikissa korkea-asteen oppilaitoksissa on laaja valikoima erilaisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Opiskelijajärjestöt, -kerhot ja -yhdistykset järjestävät akateemista, sosiaalista ja poliittista toimintaa, kulttuuri- ja urheilutoimintaa sekä muita tapahtumia. Tarkempia tietoja oppilaitosten tarjoamasta vapaa-ajan toiminnasta saa suoraan oppilaitoksista sekä niissä toimivista järjestöistä.

5. Kustannukset ja rahoitus

5.1. OPINTOJEN KUSTANNUKSET

5.1.1. Lukukausimaksut

Valtion ylläpitämät korkea-asteen oppilaitokset Norjassa eivät peri lukukausimaksuja opetuksesta. Opiskelijoiden täytyy kuitenkin ilmoittautua opinto-toimistoon ja maksaa kirjoittautumismaksu joka lukukauden alussa opiskelijoiden palvelujärjestölle. Kirjoittautumismaksu on NOK 300–400.

Yksityiset korkeakoulut perivät maksuja opiskelusta; kustannuksista kannattaa tiedustella etukäteen suoraan oppilaitoksista.

Erasmus- ja Nordplus-vaihto-opiskelijoiden pitää kirjoittautua opiskelijoksi, mutta heidän ei tarvitse maksaa siitä erillistä maksua. Vaihto-opiskelijat saavat silti samat etuudet (asuntola-, terveys- ja sosiaalipalvelut jne.) kuin kirjoittautumismaksun maksaneet opiskelijat.

Muut opintoihin liittyvät kustannukset vaihtelevat oppilaitoksittain ja aloittain. Joissakin korkeakouluissa saatetaan periä maksua esimerkiksi opetusmateriaalista ja kirjojen hankinta on kustannettava itse.

5.1.2. Elinkustannukset ja hintataso

Norjan hintataso on suomalaisittain varsin korkea. Elintarvikkeet ja opiskelumateriaalit maksavat enemmän kuin monissa muissa maissa. Peruselinkustannusten kattamiseen menee arviolta 774 euroa kuukaudessa (asunto, ruoka ja paikallismatkat). Alasta riippuen on opiskelumateriaalin hankintaan laskettu lukukauden aikana kuluvaan 1 000–5 000 kruunua eli 120–590 euroa.

Yliopisto-opiskelijan keskimääräinen budjetti kahdelle lukukaudelle on noin 65 000 kruunua eli 7230 euroa.

5.2. OPINTOJEN RAHOITUS

5.2.1. Opintotuki

Suomalaista opintotukea voidaan myöntää myös ulkomailla opiskeluun, jos opinnot sisältyvät Suomessa suoritettavaan tutkintoon tai johtavat tutkinnon suorittamiseen valtiollisessa tai virallisesti hyväksytyssä oppilaitoksessa. Tukea ei myönnetä opiskeluun kielikursseilla, yliopistoihin pääsyyn valmen-

taviin opintoihin eikä yleensä lukiolaisen vaihto-opiskeluun. Opintotuki voidaan myöntää ulkomaille Suomen tai Eta-sopimuksen osapuolena olevan maan kansalaiselle, jos hänellä on ollut vakinainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan ennen opintojen alkua. Oleskelun ulkomailla on oltava luonteeltaan tilapäistä ja lähinnä opiskelusta aiheutuva.

Opintotuki koostuu opintorahasta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Korkeakouluopintoihin, ammatillisiin opintoihin sekä ammatilliseen koulutukseen liittyvään, vähintään kahden kuukauden mittaiseen vaihto-opiskeluun myönnetään 259,01 e/kk suuruinen opintoraha (lukuvuonna 2001–2002). Asumislisä on eräitä alhaisen vuokratason maita

(Bulgaria, Slovakia, Ukraina, Valko-Venäjä, Venäjä, Viro, Latvia ja Liettua) lukuun ottamatta 180,80 e/kk (edellyttäen että kuukausittaiset asumismenot ovat vähintään 200 markkaa). Opintolainan perusmäärä on 360 e/kk. Yhteensä tukea voi siis saada enintään 793,01 e/kk. Kun opintoihin kuuluva työharjoittelu suoritetaan ulkomailla, opintoraha ja -laina myönnetään kotimaan summilla, mutta asumislisä on yleensä 180,80 e/kk. Yleissivistävissä opinnoissa noudatetaan ulkomaan asumislisän ja lainatakauksen summia, mutta opintoraha maksetaan kotimaan summilla.

Ulkomailla tutkintoaan suorittavat toimittavat hakemuksensa yleisiä hakuohjeita noudattaen Kelan opintotukikeskukselle tai paikallistoimistolle. Hakemus kannattaa täyttää ennakkoon ja lähettää heti, kun tieto opiskelemaan pääsystä on tullut. Opintolainaa haetaan pankista. Ennen ulkomaille lähtöään opiskelijan on syytä neuvotella pankin kanssa opintolainan nostamiseen ja maksamiseen liittyvistä yksityiskohdista.

Opintotukeen oikeuttavasta ajasta ovat voimassa samat enimmäistukisäännökset kuin kotimaisissa opinnoissa seuraavin poikkeuksin: Jos ulkomainen korkeakoulututkinto on laajuudeltaan tai kestoltaan suomalaista korkeakoulututkintoa suppeampi, opintotuki myönnetään opetusohjelman keston mukaan. Kela voi erityisestä syystä pidentää tukiaikaa enintään viidellä kuukaudella. Kun ulkomaisen korkeakoulututkinnon opetusohjelman mukainen keskimääräinen kesto ylittää 55 kuukautta, tuen enimmäisaika on 70 kuukautta.

Ulkomailla opiskelevan on vuosittain toimitettava Kelan opintotukikeskukselle läsnäolotodistus ja todistus opintosuorituksista. Valmistumisesta tai opintojen keskeyttämisestä on ulkomailla opiskelleen myös heti ilmoitettava Kelan opintotukikeskukselle.

Yli vuoden kestäneen ulkomailla opiskelun jälkeen opiskelija ei ole enää Suomen sosiaaliturvan piirissä, jos hän ei ole sitä erikseen Kelalta hakenut. Hakemuksia saa Kelan toimistoista. Sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta riippuu esimerkiksi oikeus saada sairausvakuutusetuuksia. (Lähde: Kela 2001. Opintotuki. Tunne Perusturvasi 5)

Pohjoismaiset opiskelijat ovat oikeutettuja hakemaan taloudellista apua Norjan opintolainasäätiöltä (*Statens lånekasse for utdanning*) asuttuaan Norjassa vähintään kaksi vuotta. Ulkomaisilta opiskelijoilta edellytetään rahoitus-

suunnitelman laatimista opiskelua varten. Tuen määrään vaikuttavat hakijan muut tulot. Laina on korotonta opiskelujen ajan. Valtion opintolainasäätiöltä voi tiedustella lisää opintojen rahoittamiseen liittyviä asioita.

5.2.2. Apurahat

Perustutkinto-opiskelijalla pääasiallinen opintojen rahoituksen lähde on yleensä opintotuki, sillä apurahat ja stipendit on varattu lähinnä jatko-opiskelijoiden käyttöön. Joitakin apurahamahdollisuuksia voi kuitenkin löytyä myös perustutkinto-opiskelijoille. Esimerkiksi oma oppilaitos Suomessa, yksityiset ja kansainväliset säätiöt ja järjestöt sekä kaupungit ja kunnat myöntävät erilaisia opintostipendejä ja apurahoja. Kannattaa selvittää, löytyisikö niistä sellaista, jota voisi hakea.

Norjan hallitus myöntää apurahoja suomalaisille opiskelijoille. Ne ovat kestoltaan 1–10 kk ja ne on tarkoitettu opiskeluun tai tutkimustyöhön norjalaisissa yliopistoissa, korkeakouluissa tai tutkimuslaitoksissa kaikilla aloilla. Edellytyksenä on vähintään alempi korkeakoulututkinto, vastaanottavan yliopiston tai tutkimuslaitoksen kutsukirje, selkeä opinto- tai tutkimussuunnitelma sekä korkeintaan 40 vuoden ikä. Lukuvuodelle 2002–2003 oli jaossa enintään 15 apurahaa ja hakuaika päättyi joulukuun lopussa 2001. Apurahat lukuvuodelle 2002–2003 ovat suuruudeltaan joko NOK 7 000/kk (Bachelor- ja Master-tasoiset stipendiaatit) tai NOK 9 000/kk (PhD-opiskelijat ja tutkinnon suorittaneet). Lisäksi stipendiaateille maksetaan saapumisasiäntä NOK 4 000 ja CIMOn matka-avustusta (390 euroa). Lisätietoja Norjan hallituksen myöntämistä apurahoista saa CIMOsta.

Muista ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun suunnatuista suomalaisista apurahoista saa tietoa muun muassa Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) julkaisemasta Apurahat ja opintotuki -kirjasta (ks. myös SYL:n [www-sivut: http://www.syl.helsinki.fi/oppalvelut.html/](http://www.syl.helsinki.fi/oppalvelut.html)) ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran julkaisemasta Säätiöluettelo-kirjasta (ks. myös <http://www.skr.fi/apurahat.html/>). Kansainvälisten säätiöiden tms. apurahoja voi etsiä vuosittain ilmestyvästä teoksesta *The Grants Register* sekä Unescon toimittamasta *Study Abroad* -kirjasta. Kirjat löytyvät suurimmista kirjastoista, suurista työvoimatoimistoista ja CIMOn tietopalvelusta.

6. Työskentely ja harjoittelu Norjassa

6.1. TYÖSKENTELY

EU-maiden kansalaiset eivät tarvitse työlupaa toisessa EU- tai Eta-maassa työskentelyä varten, joten suomalaiset opiskelijat voivat työskennellä Norjassa opintojen ohella. Työsuhteen ehtojen ja työsuhteen solmimisen täytyy silti luonnollisesti noudattaa työskentelymaan säädöksiä. Koska vieraassa maassa opiskelu on aina työläämpää kuin kotimaassa, ulkomaisen opiskelijan kannattaa harkita tarkkaan, uhraako opintoaika työntekoon. Opiskelun rahoitusta ei missään tapauksessa kannata laskea palkkatyön varaan. Suomesta opintotukea saavien on myös otettava huomioon, että palkkatulot alentavat opintotukea. Lisäksi kannattaa ottaa selvää, rajoittaako oma oppilaitos opiskelijoiden työskentelyä.

Työtä voi hakea lukuisin eri keinoin. Henkilökohtaiset suhteet ovat arvokkaita. Paikan päällä työpaikoista saa tietoja mm. lehti-ilmoituksista ja työvoimatoimistoista. Aktiivisuus ja henkilökohtainen esittäytyminen on välttämätöntä: summittaiset työnhakukirjeet johtavat vain harvoin tulokseen. Eri maissa työnhakukäytännöt ja -kulttuurit ovat erilaisia. Perustana on yleensä aina selkeä ansioluettelo eli CV. Eri kielillä tehtyjä malleja CV:stä saa mm. työvoimatoimistojen euroneuvojilta.

Työpaikkaa on mahdollista hakea myös Suomesta käsin. Norjan työhallinnon www-sivuilta <http://www.aetat.no/forside/forside.shtml> löytyy tietoja avoimista työpaikoista. Kaikissa Suomen työvoimatoimistoissa ja Internetissä ovat nähtävänä myös EU:n komission Eures-työnvälitysjärjestelmään ilmoitetut avoimet työpaikat. Järjestelmässä on kerrallaan haettavissa useita tuhansia avoimia työpaikkoja, joista valikoimia julkaistaan myös Työmarkkinat-lehdessä. Ohjausta ja opastusta työnhakuun ja työskentelyyn EU-maissa saa työvoimatoimistojen euroneuvojilta. He myös lähettävät työpaikkahakemuksia eteenpäin. Euroneuvojien yhteystiedot saa lähimmästä työvoimatoimistosta.

Työttömyyspäivärahan varassa on mahdollista hakea työtä EU- ja Eta-maissa kolmen kuukauden ajan. Ehtona on, että ennen ulkomaille lähtöä on ollut työttömänä työnhakijana vähintään neljän viikon ajan ja että lähtiessä on oikeutettu työttömyyspäivärahaan. Työnhakua voi jatkaa kolmen kuukauden jälkeen, mikäli huolehtii tänä aikana itse toimeentulostaan. Lisätietoja saa työvoimatoimistoista ja Kelasta.

Tietoa Norjan verotuksen määräytymisestä saa Suomen ja Norjan veroviranomaisilta.

6.1.1. Nordjobb

Nordjobb on Pohjoismaiden ministerineuvoston nuorisovaihto-ohjelma, jonka kautta välitetään kesätöitä 18–26-vuotiaille nuorille. Työstä maksetaan alan työehtosopimuksen mukaista harjoittelijapalkkaa. Työ on usein varsin käytännönläheistä: nuoret työskentelevät esimerkiksi hotelli- ja palvelualoilla, posteissa sekä kuljetuksen ja tekniikan aloilta. Kaikille työpaikan saaneille järjestetään asunto sekä vapaa-ajan ohjelmaa. Suomessa Nordjobb-toiminnasta vastaa Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto. Nordjobb hakuaika alkaa tammikuun 1.päivänä ja jatkuu toukokuun puoliväliin saakka. Hakemus kannattaa lähettää ajoissa, sillä se parantaa mahdollisuuksia saada työpaikka. Hakukaavake ja -ohjeet löytyvät Internetistä osoitteesta: <http://www.nordjobb.net>.

6.2. HARJOITTELU

6.2.1. CIMOn harjoittelijavaihto-ohjelmat

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO suunnittelee ja toteuttaa harjoittelijavaihto-ohjelmia, joista suurin osa perustuu kahdenkeskisiin sopimuksiin Suomen ja muiden maiden välillä. Tarkemmat tiedot CIMOn kautta haettavista harjoittelupaikoista ja hakuajoista löytyvät CIMOn www-palvelusta osoitteesta <http://www.cimo.fi>. Hakulomakkeita saa www-palvelun lisäksi myös työvoimatoimistoista, oppilaitosten ura- ja rekrytointipalveluista sekä CIMOsta.

Norjasta voi hakea harjoittelupaikkaa myös IAESTE-ohjelman kautta (The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience). Ohjelman harjoittelupaikat on tarkoitettu 18 vuotta täyttäneille teknillisten korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen insinööriopiskelijoille sekä eräille muille korkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijoille. Joissakin tapauksissa myös vastavalmistuneet voivat lähteä harjoitteluun IAESTE-ohjelman kautta. Hakijoilta edellytetään yleensä 2–3 vuoden opintoja sekä vähintään englannin kielen taitoa. Tietoja hakuajoista ja harjoittelupaikoista saa CIMOn www-palvelusta. Harjoittelu-aika on yleensä kesällä. Harjoittelusta saatava palkka ja muut etuudet kattavat yleensä vähimmäistason elinkustannukset.

Harjoittelupaikan Norjassa voi saada myös oman oppilaitoksen vaihtosopimusten kautta, eräiden opiskelijajärjestöjen (esimerkiksi talous- ja kauppatieteistä kiinnostuneiden opiskelijoiden AIESEC, oikeustieteilijöiden ELSA jne.) välityksellä tai hankkimalla sen itse. Erilaisten harjoittelupaikkoja välittävien järjestöjen yhteystietoja on tämän oppaan lopussa.

6.2.2. Leonardo da Vinci -koulutusohjelma

Leonardo da Vinci II -ohjelma vuosille 2000–2006 jatkaa vuoden 1999 lopussa päättynyttä Leonardo -ohjelmaa. Suomalaisten ammatillisissa oppilaitoksissa, myös korkea-asteen oppilaitoksissa, opiskelevien sekä vasta valmistuneiden ja nuorten työntekijöiden/työttömien on mahdollista mennä Norjaan työharjoitteluun Euroopan unionin Leonardo da Vinci -koulutusohjelman kautta. Koulutusohjelmassa tuetaan opiskelija- ja harjoittelijavaihtoa sekä asiantuntijavaihtoa. Yksityiset henkilöt eivät voi tehdä hakemuksia, vaan apurahaa hakevat oppilaitokset, yritykset tai muut organisaatiot, jotka jakavat saamansa tuen edelleen hankkeensa tavoitteiden mukaisesti. Asiantuntijavaihdot on tarkoitettu lähinnä kouluttajille ja henkilöstövastaaville oppilaitoksissa ja yrityksissä.

Opiskelija- ja harjoittelijavaihdot voivat koskea ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien harjoittelua ulkomaisessa oppilaitoksessa tai yrityksessä (3 viikkoa–9 kuukautta), korkea-asteen opiskelijoiden harjoittelua ulkomaisessa yrityksessä (3–12 kk) ammatillisen peruskoulutuksen tai oppisopimuksen suorittaneiden nuorten työntekijöiden tai työttömien ulkomaanharjoittelua sekä korkea-asteen vastavalmistuneiden harjoittelua ulkomaisessa oppilaitoksessa tai yrityksessä (2–12 kk). Lisätietoja ohjelman opiskelija- ja harjoittelijavaihdoista saa CIMOn lisäksi oppilaitosten kansainvälisistä asioista vastaavilta henkilöiltä.

6.2.3. Comenius-ohjelma

Comenius-ohjelman avulla tuetaan kielten osaamista ja opetusta EU- ja Eta-maissa sekä Bulgariassa, Kyproksella, Latviassa, Liettuassa, Maltalla, Puolassa, Romaniassa, Slovakiassa, Sloveniassa, Tšekissä, Unkarissa ja Virossa. Ohjelma tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi apulaisopettajaharjoitteluun kielenopettajiksi valmistuville. Apulaisopettajat toimivat vieraan kielen opettajana toisessa ohjelmaan osallistuvassa maassa sijaitsevassa oppilaitoksessa 3–8 kuukauden ajan. Apulaisopettajille myönnetään apuraha, ja matkakulut kohdemaahan korvataan. Ohjelmassa tuetaan myös kielten opettajien täydennyskoulutusta sekä yhteistyöhankkeita nuorten kielitaidon parantamiseksi. Viimeksi mainittuun kohderyhmään kuuluvat yläasteet, lukiot, ammatilliset oppilaitokset (ei korkea-asteen), kansanopistot, kansalaisopistot, kesäyliopistot ja ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset. Hankkeeseen tarvitaan vähintään 10 oppilaan ryhmä (14–25 -vuotiaita), joka toimii yhteistyössä toisen osallistuvan maan vastaavan ryhmän kanssa. Ohjelman vastuutahona Suomessa on CIMO, josta saa myös lisätietoja.

7. Muita vaihtoehtoja

7.1. AU PAIR

Au pairina oleskelun tarkoituksena on käytännön kielitaidon parantaminen työskentelemällä ulkomaisessa perheessä noin 25–30 tuntia viikossa. Korvauksena työstä on majoitus omassa huoneessa, ateriat ja taskuraha. Työnantajaperheen täytyy huolehtia myös au pairin vakuutusturvasta sairauden ja tapaturman varalta.

Norjassa au pairin taskuraha on noin 2800 kruunua (NOK) kuukaudessa, josta au pair maksaa verot. Kielikurssi on ilmainen Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n kautta au pair -paikan hankkineille. Au pair -paikat ovat Norjassa avoimia 18–30-vuotiaille tytöille ja pojille. Hakijalla on oltava kokemusta kotitöistä ja lastenhoidosta. Oppaan lopusta löytyy Norjaan au paireja välittävän organisaation (Allianssi) yhteystiedot.

7.2. VAIHTO-OPPILASVUOSI

Vaihto-oppilaalla tarkoitetaan yleensä peruskoulun tai lukion oppilasta, joka lähtee yhdeksi lukuvuodeksi käymään koulua ulkomaille ja asumaan ulkomaisessa perheessä perheenjäsenenä. Vaihto-oppilasvuosi Norjassa tulee maksamaan noin 4500–5200 euroa. Vaihto-oppilasvuosi ei korvaa Suomessa väliin jäänyttä lukuvuotta, vaan palattuaan oppilas jatkaa siitä, mihin ennen lähtöä on jäänyt. Suomesta lähtee joka vuosi pari tuhatta koululaista vaihto-oppilaaksi. Hakumenettelystä, ohjelmien kattavuudesta ja hinnoista saa lisätietoja suoraan järjestäjiltä. Vaihto-oppilaita Suomesta Norjaan välittävien järjestöjen yhteystietoja löytyy oppaan lopusta.

7.3. EUROOPAN UNIONIN NUORISO-OHJELMA

Euroopan unionin Nuoriso-ohjelmaan voivat osallistua kaikki 15–25-vuotiaat nuoret, nuorten kanssa toimivat henkilöt (ei ikärajoja) sekä yleishyödylliset organisaatiot. Ohjelman tavoitteena on nuorten oma aktiivinen toiminta joko paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisellä tasolla. Nuoriso-ohjelma tarjoaa mahdollisuuden nuorten ryhmätapaamisiin (15–25-vuotiaiden), joissa nuoret ideoivat ja toteuttavat yhdessä sovittuun teemaan liittyvän tapaamisen yhden tai useamman kumppanimaan kanssa. Ohjelman kautta on lisäksi mahdollisuus päästä vapaaehtoistyöhön (18–25-vuotiaat) esimerkiksi Eurooppaan tai toteuttaa paikallinen nuorisoaloite.

Nuoriso-ohjelman hankkeita voi toteuttaa EU-maiden lisäksi Eta-mais-

sa (Islanti, Liechtenstein ja Norja) ja muissa ohjelmamaissa (Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro). Hankkeita voi toteuttaa myös niin sanottujen yhteistyömaiden kanssa Euroopan ulkopuolella (esim. Latinalainen Amerikka, Venäjä ja Balkanin maat). Lisätietoja ja toimintaohjeet saat CIMOn [www-palvelusta http://www.cimo.fi](http://www.cimo.fi) | nuoriso-ohjelmat. Myös hakukaavakkeet ovat saatavilla Internetissä. Erilaisista nuorisovaihto-ohjelmista kannattaa kysyä myös esimerkiksi nuorisojärjestöiltä.

7.4. TYÖLEIRIT JA VAPAAEHTOISTYÖ

Kansainvälisille työleireille osallistuvat ovat yleensä 18-30-vuotiaita. Leireille osallistuu 5-25 vapaaehtoista useasta eri maasta. Työtä tehdään yhdessä 6-8 tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa. Leirityöstä ei makseta palkkaa, vaan työtä tehdään ruokaa ja majoitusta vastaan. Asuinolosuhteet ovat leireillä yleensä melko alkeelliset. Ruoka valmistetaan usein yhdessä. Kansainvälisille työleireille voi hakea esimerkiksi Kansainvälinen Vapaaehtoistyö ry:n (KVT), Maailmanvaihto ry:n ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n kautta.

KVT julkaisee vuosittain lehden nimeltä Kansainväliset työleirit, josta saa tietoa tarjolla olevista työleireistä. Leirejä koskevat tiedot löytyvät myös KVT:n [www-sivulta osoitteesta: http://www.kaapeli.fi/~kvtsცი/](http://www.kaapeli.fi/~kvtsცი/). Allianssin vastaavat tiedot löytyvät Internetistä osoitteesta <http://www.alli.fi>. Lisätietoja kansainvälisestä työleiritoiminnasta voi hankkia myös oppaista: Opus 2001. Monin tavoin maailmalle, The International Directory of Voluntary Work ja Working Holidays – The Complete Guide to Seasonal Jobs. Julkaisuja voi tiedustella kirjastoista, kirjakaupoista, työvoimatoimistoista ja suoraan järjestöiltä. Niihin voi tutustua myös CIMOn tietopalvelussa.

KVT:n kautta voi lähteä myös työleiriä pidemmälle vapaaehtoistyöjaksolle ulkomaille. Pitkäaikaisvapaaehtoinen työskentelee yleensä KVT:n kattojärjestön SCI:n muiden tytäjärjestöjen toimistoilla esim. kesäsihteerinä, erilaisissa ideologisissa yhteisöissä tai projekteissa 3-24 kuukauden ajan. Vapaaehtoiselta ei yleensä vaadita erityistä ammattitaitoa, mutta sen sijaan edellytetään kohtuullista kielitaitoa (yleensä englanti, kohteesta riippuen joskus myös esimerkiksi ranska, italia tai espanja) sekä aikaisempaa työleirikokemusta. Iältään pitkäaikaisvapaaehtoisen on oltava vähintään 18 vuotta ja hänen on oltava yhteistyökykyinen sekä omattava valmiutta tulla toimeen itsenäisesti. Lisätietoja voi kysyä suoraan KVT:stä.

8. Yhteystietoja

8.1. YHTEYSTIETOJA SUOMESSA

Norjan suurlähetystö

Rehbinderintie 17
00150 Helsinki
Puhelin: (09) 686 0180
Faksi: (09) 657 807
Sähköposti: emb.helsinki@mfa.no

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO

Hakaniemenkatu 2, 2. krs
00531 Helsinki
Tietopalvelu avoimna ma-to klo 12-16
Puhelinneuvonta 01080 6767 (ulkomailta
soitettaessa: + 358 1080 6767), ma-to klo 10-12 ja
klo 13-15 (pvm)
www.cimo.fi

Kansaneläkelaitos (Kela)

Kansainvälisten asiain ryhmä (H:gin vak.piiri)
Koskelantie 5
PL 82, 00601 HELSINKI
Puhelin: 020 43 53443
Faksi: 020 43 53444
Sähköposti: inter.helsinki@kela.memonet.fi
http://www.kela.fi
Kansaneläkelaitos
Opintotukikeskus
PL 228
40101 Jyväskylä
Puhelin: 020 434 6611
Neuvontapuhelin: 020 434 6770
Faksi: 020 434 6710
Sähköposti: opintotuki@kela.fi
http://www.kela.fi

Oy KILROY travels Finland Ab

Kansallinen Call-Center
Puhelin: 0203-KILROY (0203-545769)
Palveluajat: ma-pe klo 9-18, la 10-16
http://www.kilroytravels.com/

Opetushallitus

Tutkintojen tunnustaminen
(Norjassa suoritettut tutkinnot)
Hakaniemenkatu 2
00530 Helsinki
Puhelin: (09) 774 775
Sähköposti: recognition@oph.fi
http://www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen

Opetusministeriö

PL 29, Meritullinkatu 10
00023 Valtioneuvosto
Puhelin: (09) 13 4171
Faksi: (09) 1359 335
http://www.minedu.fi

Pohjoismaiden Suomen instituutti – Nifin

Fabianinkatu/Fabiansgatan 34
PL 231
00171 Helsinki
Puhelin: (09) 1800 380
Faksi: (09) 1800 389
Sähköposti: nifin@nifin.helsinki.fi
http://www.nifin.helsinki.fi

Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliitto

Sibeliuksenkatu 9A
00250 HELSINKI
Puhelin: (09) 454 2080
Faksi (09) 4542 0820
Sähköposti: pn@pohjola-norden.fi
http://www.pohjola-norden.fi

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto ry

Sibeliuksenkatu 9 A
00250 Helsinki
Puhelin: (09) 4542 0840
Faksi: (09) 4542 0820
Sähköposti: pnn@pohjola-norden.fi
http://www.pohjola-norden.fi

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry

Museokatu 9 B 23
00100 HELSINKI
Puhelin: (09) 445 927
Faksi: (09) 445 937
Sähköposti: sktl@megabaud.fi
http://www.megabaud.fi/~sktl/index.htm

Suomen Retkeilymajajärjestö – SRM

Yrjönkatu 38 B 15
00100 Helsinki
Puhelin: (09) 565 71 50
Faksi: (09) 565 71 510
Sähköposti: info@srm.inet.fi
http://www.srmnet.org

Työministeriö

PL 34
00023 Valtioneuvosto
Puhelin: (09) 18561
Faksi: (09) 1856 7950
http://www.mol.fi

Au pairiksi

Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry

Olympiastadion, Eteläkaarre
00250 Helsinki
Puhelin: keskus (09) 348 2422
Faksi: (09) 49 1290
Sähköposti: info@alli.fi
http://www.alli.fi

Työharjoitteluun

AIESEC (kauppa- ja taloustieteiden opiskelijoille)

Yliopistojen ja korkeakoulujen AIESEC-toimikunnat sekä
AIESEC, Suomen kansallinen toimisto
Merikasarminkatu
PL 179
00161 Helsinki
Puhelin: (09) 612 9160
Sähköposti: fi.mc@aiesec.org
http://www.funet.fi/aiesec/Finland

ELSA Helsinki (oikeustieteen opiskelijoille)

Mannerheimintie 5 B 5 krs.
PL 862
00101 Helsinki
Puhelin ja faksi: (09) 632 702 (ke klo 12–14)
Sähköposti: elsa-hallitus@helsinki.fi

ELSA-Turku ry

(Calonia)
PL 262
20101 TURKU
http://org.utu.fi/tyyala/elsa/index.html

ELSA international <http://www.elsa-online.org/index.asp>

FiMSIC/Kandioma (lääketieteen opiskelijoille)

Biomedicum
PL 63
00014 Helsingin Yliopisto
Puhelin: (09) 241 4428
Faksi: (09) 241 0963
Sähköposti: fimsic@helsinki.fi
http://www.helsinki.fi/jarj/lks/fimsic/

IAAS (maa- ja metsätalouden, puutarha-alan, elintarvike- ja ympäristötieteiden, biotekniikan ja mikrobiologian opiskelijoille)

MMYLB Talonpojantie 6
00710 Helsinki
FINLAND
Puhelin: (09) 374 1115
Faksi: (09) 374 1115
Sähköposti: iaas-finland@helsinki.fi
http://www.agr.kuleuven.ac.be/intorg/iaas/index.htm

IAPS Finland ry (fysiikan opiskelijoille)

c/o Fysiikan laitos
PL 9
00014 Helsingin yliopisto
Sähköposti: iaps@pcu.helsinki.fi
http://www.physics.helsinki.fi/~iaps/

IPSF (farmasian opiskelijoille)

SFAO ry, c/o YFK
PL 56, (Viikinkaari 5)
00014 Helsingin yliopisto
Puhelin ja faksi: (09) 374 5273
http://www.ipsf.org/

Työleirille

Kansainvälinen Vapaaehtoistyö ry (KVT)

Rauhanasema, Veturitori 3
00520 Helsinki
Puhelin: (09) 144 408
Faksi: (09) 147 297
Sähköposti: kvtsციი@kaapeli.fi
http://www.kaapeli.fi/~kvtsციი/

Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry

Olympiastadion, Eteläkaarre
00250 Helsinki
Puhelin: keskus (09) 348 2422
Faksi: (09) 49 1290
Sähköposti: info@alli.fi
http://www.alli.fi

Vaihto-oppilaaksi

AFS Intercultural

Programs Finland ry
Et. Makasiininkatu 5B
00130 Helsinki
Puhelin: (09) 666 644
Faksi: (09) 666 621
Sähköposti: afsfin@afs.org
http://www.afs.fi

Rotary International

Iso-Roobertinkatu 9 C
00120 Helsinki
Puhelin: (09) 640 078
Faksi: (09) 640 531
http://www.kolumbus.fi/rotarynuorisovaihto

Suomen Youth for Understanding ry (YFU)

Vironkatu 6 A
00170 Helsinki
Puhelin: (09) 622 6130
Faksi: (09) 6226 1310
Sähköposti: yfu.finland@yfu.fi
http://www.yfu.fi

8.2. YHTEYSTIETOJA NORJASSA

Norjan suuntanumero on 47.
Maan sisällä ei Norjassa käytetä suuntanumeroita.
Osoitteisiin mukaan Norway/Norge.

Det norske universitetsråd NCU

Norwegian Council of Universities
Harald Hårfagres gate 17
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 58 98 30
Faksi: +47 55 58 98 40
Sähköposti: ur@uib.no
<http://www.uib.no/Universitetsraadet>

Folketrygdkontoret for utenlandssaker

(Ulkomaanasioiden vakuutuskassa)
P.O. Box 8138 Dep.
0033 Oslo
Puhelin: +47 22 92 76 00

Kilroy Travels Norway A/S

Nedre Slottsgate 23
0157 Oslo
Puhelin: +47 22 10 23 10
Faksi: +47 22 42 47 48
Sähköposti: oslo.sales@kilroytravels.com

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

(Opetus- ja kirkollisasiainministeriö)
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo
Puhelin: +47 22 24 90 90
Faksi: +47 22 24 95 40
<http://www.odin.dep.no/kuf/>

Leonardo da Vinci NCU Norway

National Institute of Technology
P.O.Box 2608 St. Hanshaugen
0131 Oslo
Puhelin: +47 22 86 50 00
Faksi: +47 22 20 18 01
Sähköposti: leonardo@teknologisk.no
<http://www.leonardodavinci.no>

Lånekassen

(Valtion koulutusrahastot lainaa ja avustuksia varten)
<http://www.lanekassen.no>
Kassafonen, auki ympäri vuorokauden:
+47 22 80 19 00

Lånekassen, Oslo

Østre Aker vei 20
P.O. Box 195 Økern
0510 Oslo
Puhelin: +47 22 72 67 00
Faksi: +47 22 64 26 36
– vastuualueet Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark

Lånekassen, Stavanger

Børehaugen 1
P.O. Box 192
4006 Stavanger
Puhelin: +47 51 84 01 00
Faksi: +47 51 89 30 70
– Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland

Lånekassen, Bergen

Bøhmerg. 44
P.O. Box 7045
Nygårdstangen
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 54 06 00
Faksi: +47 55 31 47 42
– Hordaland

Lånekassen, Ørsta

Vikeøyrane 7
P.O. Box 74
6151 Ørsta
Puhelin: +47 70 06 98 00
Faksi: +47 70 06 70 48
– Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal

Lånekassen, Trondheim

Erling Skakkesgate 40
7493 Trondheim
Puhelin: +47 73 88 06 00
Faksi: +47 73 51 85 65
– Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag

Lånekassen, Tromsø

Søndre Tollbugate 7
9292 Tromsø
Puhelin: +47 77 66 22 00
Faksi: +47 77 61 00 30
– Nordland, Troms, Finnmark

Nasjonalt Senter for Yrkesveiledning

National Centre for Vocational Guidance
(Directorate of Labour)
P.O.Box 8127 DEP
0032 Oslo
Puhelin: +47 22 94 24 00
Faksi: +47 22 94 27 61
Sähköposti: nsy.adir@aetat.no

Nordisk Forskerutdanningsakademi NorFA

Holbergs gate 1
0166 Oslo
Puhelin: +47 23 35 45 40
Faksi: +47 23 35 45 45
Sähköposti: norfa@norfa.no
<http://www.norfa.no>

Nordplus-junior (Tanskassa)

Nordisk ministerråd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Danmark
Puhelin: +45 33 960 200
Faksi: +45 33 933 572

Nordplus-sekretariatet

Nordisk ministerråd (Tanskassa)
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Danmark
Puhelin: +45 33 96 02 00
Faksi: +45 33 93 35 72

Norsk studentunion NSU

The National Union of Students in Norway
Thorvald Meyers g. 7
0555 Oslo
Puhelin: +47 22 04 49 50
Faksi: +47 22 04 49 69
Sähköposti: nsu@studenthuset.no
<http://www.studenthuset.no/nsu>

Rosenhof voksenopplæringscenter

Dynekilgate 10
0569 Oslo
Puhelin +47 22 38 77 00
Faksi: +47 22 38 77 99
<http://www.vo-rosenhof.oslo.no>

Samordna optak

UCAS Norway
Postboks 1175 Blindern
0317 Oslo
Puhelin (hakijalle): +47 815 48 240
Puhelin(muille): +47 22 85 88 00
Faksi: +47 22 85 88 01
Sähköposti: sokerinfo@so.uio.no
<http://www.so.uio.no>

Senter for Internasjonalt universitetssamarbeid innen utdanning og forskning SIU

Centre for International cooperation in education and research
Postboks 7800
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 54 67 00
Faksi: +47 55 54 67 20
Sähköposti: siu@siu.no
<http://www.siu.no>
– Norjan “CIMO”

Suomen suurlähetystö

Finlands Ambassade
Thomas Heftyes gate 1
0264 Oslo
Puhelin: +47 22 43 04 00
Faksi: +47 22 43 06 29

Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti

Finsk-norsk kulturinstitutt
Drammeisveien 39
0271 Oslo
Puhelin: +45 22 54 84 11
Faksi: +47 22 54 09 64

Utenriksdepartementet (UD)

Ministry of Foreign Affairs
Postboks 8114 Dep.
0032 Oslo
Puhelin: +47 22 24 90 90
Faksi: +47 22 24 95 80

8.2.1. Piirikuntien toisen asteen koulutuksesta vastaavat toimistot

The Chief County Education Officer, Østfold

Admissions Office
Oscar Pedersens vei 39
1701 Sarpsborg
Puhelin: +47 69 11 70 50
Faksi: +47 69 11 71 18

Director of Education, Akershus

Schweigaardsgt. 4
0185 Oslo
Puhelin: +47 22 05 50 54
Faksi: +47 22 05 54 75

The Chief Education Officer, Oslo

P.O. Box 6127 Etterstad
0602 Oslo
Puhelin: +47 22 66 71 70 tai 22 66 70 70
Faksi: +47 22 66 70 75

The Chief County Education Officer, Hedmark

Admissions Office
County Hall
2300 Hamar
Puhelin: +47 62 54 44 00 tai 62 54 46 26
Faksi: +47 62 53 24 96

The Chief County Education Officer, Oppland

Admissions Office
P.O. Box 960
2601 Lillehammer
Puhelin: +47 61 28 92 00
Faksi: +47 61 28 94 97

The Chief County Education Officer, Buskerud

Admissions Office
Haugesgate 89
3020 Drammen
Puhelin: +47 32 80 86 43 tai 32 80 86 44
Faksi: +47 32 80 86 36

The Education Department, Vestfold

Admissions Office
Svend Foynsgate 9
3110 Tønsberg
Puhelin: +47 33 34 41 72
Faksi: +47 33 31 61 67

The Schools Service, Telemark County Municipality

Admissions Office
County Hall
3706 Skien
Puhelin: +47 35 58 43 49
Faksi: +47 35 52 20 94

The Education Service, Aust-Agder

County Hall
Ragnvald Blakstadsv. 1
4800 Arendal
Puhelin: +47 37 01 73 00 / 37 01 74 11
Faksi: +47 37 01 74 26

The Chief Education Officer, Vest-Agder

Admissions Office
P.O. Box 770
4601 Kristiansand S.
Puhelin: +47 38 07 45 71 tai 38 07 45 72
Faksi: +47 38 07 45 03

Rogaland County Municipality

The Education Service
P.O. Box 767
4001 Stavanger
Puhelin: +47 51 51 66 00 tai 51 51 69 00
Faksi: +47 51 51 67 53

The Chief Education Officer, Hordaland

Admissions Office
Lars Hilles gate 22
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 23 94 60 (8-13)
Faksi: +47 55 23 92 39

The Chief Education Officer, Sogn og Fjordane

Admissions Office
County Hall
5840 Hermansverk
Puhelin: +47 57 65 62 30 tai 57 65 62 31
tai 57 65 62 32
Faksi: +47 57 65 30 20

The Education Department

Møre og Romsdal County Municipality
Admissions Office
County Hall
6400 Molde
Puhelin: +47 71 25 87 75
Faksi: +47 71 25 86 98

Sør-Trøndelag County Municipality

Admissions Office
Munkegata 10
7004 Trondheim
Puhelin: +47 73 99 63 40
Faksi: +47 73 99 64 90

Nord-Trøndelag County Municipality

The Education Service
County Hall
7700 Steinkjer
Puhelin: +47 74 14 11 11
Faksi: +47 74 14 13 00

The Chief County Education Officer; Nordland

Admissions Office
8002 Bodø
Puhelin: +47 75 53 12 34 tai 75 53 12 35 tai
75 53 12 37
Faksi: +47 75 52 36 30

Troms County Municipality

The Education Service
9005 Tromsø
Puhelin: +47 77 62 31 71 tai 77 62 31 70
Faksi: +47 77 62 31 69

The Chief County Education Officer, Finnmark

Admissions Office
County Hall
Henry Karlsens Plass 1
9800 Vadsø
Puhelin: +47 78 95 07 85
Faksi: +47 78 95 07 81

8.2.2. Oppilaitosten yhteystiedot

Yliopistot ja yliopistotasoiset tiede- ja taidekorkeakoulut

Universitetet i Bergen

Musépllass 1
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 58 00 00
Faksi: +47 55 58 96 43
Sähköposti: posr@uib.no
<http://www.uib.no>
Kv. toimisto
The Office for Foreign Students
Langesgt. 3
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 58 90 22
Faksi: +47 55 58 90 25
– opiskelijoita 17 000

Universitetet i Oslo

Boks 1072 Blindern
0316 Oslo
Puhelin: +47 22 85 50 50
Faksi: +47 22 85 43 74
<http://www.uio.no>
– opiskelijoita 32 000

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

7491 Trondheim
Puhelin: +47 73 59 50 00
Faksi: +47 73 59 53 10
<http://www.ntnu.no>
Kv. toimisto
Puhelin: +47 73 59 57 00
Faksi: +47 73 59 52 10
– opiskelijoita 20 000

Universitet i Tromsø

Brevika
9037 Tromsø
Puhelin: +47 77 64 40 00
Faksi: +47 77 64 49 00
Sähköposti: studieinfo@adm.uit.no
<http://www.uit.no>
Kv. toimisto
Puhelin: +47 77 64 49 68
Faksi: +47 77 64 49 00
– opiskelijoita 6 600

University Courses in Svalbard

PB 156
9170 Longyearbyen
Puhelin: +47 79 02 33 00
Faksi: +47 79 02 33 01
<http://aurora.unis.no>
– yliopistojen järjestämiä kursseja
eri opintokokonaisuuksista Huippuvuorilla

International Summer School

University of Oslo
Universitetssentret Blindern
0371 Oslo
Puhelin: +47 22 85 63 85/86
Faksi: +47 22 85 41 99
Sähköposti: iss@admin.uio.no
<http://www.uio.no/iss>
– Oslon kesäyliopisto

Yliopistotasoiset tiede- ja taidekorkeakoulut

Norges landbrukshøgskole (NLH)

PB 5003
1432 Ås
Puhelin: +47 64 94 75 00
Faksi: +47 64 94 75 05
<http://www.nlh.no>
– opiskelijoita 1 900

Norges Handelshøyskole (NHH)

Helleveien 30
5045 Bergen
Puhelin: +47 55 95 90 00
Faksi: +47 55 95 91 00
<http://www.nhh.no>
Kv.toimisto
Puhelin: +47 55 95 92 20
Faksi: +47 55 95 97 47
Sähköposti: int.stud@nhh.no
– opiskelijoita 2 700

Norges idrettshøgskole

PB 4014 Ullevål Hageby
0805 Oslo
Puhelin: +47 22 18 56 00
Faksi: +47 22 23 42 20
<http://www.idrettshs.no>
Kv. toimisto
Puhelin: +47 22 18 56 05

Norges veterinærhøgskole

PB 8146 Dep.
0033 Oslo
Puhelin: +47 22 96 45 00
Faksi: +47 22 56 57 04
Sähköposti: sekretariatet@veths.no
<http://www.veths.no>

Arkitekthøgskolen i Oslo

Postboks 6768 St Olavs plass
0130 Oslo
Puhelin: +47 22 99 70 00
Faksi: +47 22 99 70 22
Sähköposti: postmottak@aho.no
– opiskelijoita 342

Kunsthøgskolen i Bergen

Strømt. 1
5015 Bergen
Puhelin: +47 55 58 73 00
Faksi: +47 55 58 73 10
Sähköposti: khib@khib.no
Korkeakouluun kuuluu kolme osastoa:
Avdeling for design
Avdeling Kunstakademiet
Avdeling for spesialisert kunst

Kunsthøgskolen i Oslo

PB 6853
St. Olavs plass
0130 Oslo
Puhelin: +47 22 99 55 00
Faksi: +47 22 99 55 02
Sähköposti: sentral@khio.no
<http://www.khio.no>

Korkeakouluun kuuluvat seuraavat oppilaitokset:

Statens Håndverks- og Kunstindustriskole
Ullevålsveien 5
0165 Oslo
Puhelin: +47 22 99 55 80
Faksi: +47 22 99 55 85
– opiskelijoita 265

Statens kunstakademi
St. Olavs gate 32
0166 Oslo
Puhelin: +47 22 99 55 30
Faksi: +47 22 99 55 32
<http://ska.khio.no>
– opiskelijoita 105

Statens balletthøgskole
Tjuvholmen
0250 Oslo
Puhelin: +47 22 99 57 50
<http://khio.no/ballett>
– opiskelijoita 40

Statens teaterhøgskole
Postboks 1509 Vika
0117 Oslo
Puhelin: +47 22 83 00 10
Faksi: +47 22 83 83 58
Sähköposti: teaterskoln@khio.no
<http://khio.no/sth/skuesok/shtml>
– opiskelijoita 30

Statens operahøgskole
Tjuvholmen Bygning B
0250 Oslo
Puhelin: +47 22 99 57 60
Faksi: +47 22 99 57 70
<http://www.khio.no/opera>

Norges musikkhøgskole
PB 50
5190 Majorstua
0302 Oslo
Puhelin: +47 23 36 70 00
Faksi: +47 23 36 70 01
Sähköposti: mh@nmh.no
<http://www.nmh.no>

Yksityisiä korkeakouluja

Det Teologiske Menighetsfakultet

Postboks 5144 Majorstua
0302 Oslo
Puhelin: +47 22 59 05 00
Faksi: +47 22 69 18 90
Sähköposti: ekspedisjon@menfak.no
<http://www.menfak.no>
– opiskelijoita 590

Diakonhjemmets høgskolesenter (DHS)

Postboks 184 Vindern
0319 Oslo
Puhelin: +47 22 45 19 45
Faksi: +47 22 45 19 50
<http://www.diakonhjemmet.no>
– opiskelijoita 450

Handelshøgskolen BI

(Norwegian School of Management)
PB 580
1302 Sandvika
Puhelin: +47 67 55 70 00
Faksi: +47 67 55 76 70
Sähköposti: studier@bi.no
<http://www.bi.no>

Misjonshøgskolen

Teologisk fakultet
Misjonsveien 34
4024 Stavanger
Puhelin: +47 51 51 62 10
Faksi: +47 51 51 62 25
Sähköposti: und@misjonshs.no
<http://www.misjonshs.no>
– opiskelijoita 170

Valtionkorkeakoulut

Sámi allaskuvla / Samisk høgskole / Saami University college

Hánnoluohkká 45,
N-9520 Guovdageaidnu/Kautokeino
Puhelin: +47 78 48 77 00
Faksi: +47 78 48 77 02
Sähköposti: postmottak@samiskhs.no
<http://www.samiskhs.no>
– opiskelijoita 180

Høgskolen i Agder

Tordenskjoldsgate 65
6404 Kristiansand
Puhelin: +47 38 14 10 00
Faksi: +47 38 14 10 01
<http://www.hia.no>
Sähköposti: hia@hia.no
– opiskelijoita 6 300

Høgskolen i Akershus

Ringstadbekkveien 105
1356 Bekkestua
Puhelin: +47 67 11 70 00
Faksi: +47 67 11 70 01
opiskelijoita 1 970
Sähköposti: opptaksinfo@hiak.no
<http://www.hiak.no>

Høgskolen i Bergen

(Nygårdsgate 112)
Postboks 7030
5020 Bergen
Puhelin: +47 55 58 75 00
Faksi: +47 55 32 64 07
Sähköposti: post@hib.no
http://www.hib.no
– opiskelijoita 5 000

Høgskolen i Bodø

Mørkvedtråkket 30
8049 Bodø
Puhelin: +47 75 51 72 00
Faksi: +47 75 51 74 57
Sähköposti: postmottak@hibo.no
http://www.hibo.no
– opiskelijoita 4 000

Høgskolen i Buskerud (Drammen, Hønefoss, Kongsberg)

Fellesadministrasjonen
PB 235, Frogsv. 235
3601 Kongsberg
Puhelin: +47 32 86 95 00
Faksi: +47 32 86 98 83
Sähköposti: studieinfo@hibu.no
http://www.hibu.no
– opiskelijoita 1 971

Høgskolen i Finnmark

Follusmvei 31
9505 Alta
Puhelin: +47 78 45 05 00
Faksi: +47 78 43 44 38
Sähköposti: postmottak@hifm.no
http://www.hifm.no
– opiskelijoita 1 975

Høgskolen i Gjøvik

(Teknologiv. 22)
PB 191
2801 Gjøvik
Puhelin: +47 61 13 51 00
Faksi: +47 61 13 51 70
http://www.hig.no
– opiskelijoita 1 400

Høgskolen i Harstad

Havnegata 5
9480 Harstad
Puhelin: +47 77 05 81 00
Faksi: +47 77 05 81 01
Sähköposti: postmottak@hnh.no
http://www.hnh.no
– opiskelijoita 1 134

Høgskolen i Hedmark

Lærerskolealleen 1
2418 Elverum
Puhelin: +47 62 43 00 00
Faksi: +47 62 43 00 01
Sähköposti: Hogskolen.Hedmark@fa.hihm.no
http://www.hihm.no
– opiskelijoita 3 700

Høgskolen i Lillehammer

Storhove
2601 Lillehammer
Puhelin: +47 61 28 80 00
Faksi: +47 61 26 07 50
Sähköposti: opptak@hil.no
http://www.hil.no
– opiskelijoita 2 300

Høgskolen i Molde

PB 308
6401 Molde
Puhelin: +47 71 21 40 00
Faksi: +47 71 21 41 00
Sähköposti: postmottak@himolde.no
http://www.himolde.no
– opiskelijoita 1 400

Høgskolen i Narvik

(Lodve Langesg. 2)
Postboks 385
8505 Narvik
Puhelin: +47 76 96 60 00
Faksi: +47 76 96 68 10/20
Sähköposti: postmottak@hin.no
http://www.hin.no
– opiskelijoita 1 000

Høgskolen i Nesna

8700 Nesna
Puhelin: +47 75 05 78 00
Faksi: +47 75 05 79 00
Sähköposti: opptak@hinesna.no
http://www.hinesna.no
– opiskelijoita 1 670

Høgskolen i Nord-Trøndelag

PB 222
7703 Steinkjer
Puhelin: +47 74 11 20 30
Faksi: +47 74 02 25 01
Sähköposti: postmottak@hint.no
http://www.hint.no
– opiskelijoita 2 943

Høgskolen i Oslo

Pilestredet 52
0167 Oslo
Puhelin: +47 22 45 20 00
Faksi: +47 22 45 20 10
Sähköposti: postmottak@hio.no
http://www.hio.no
– opiskelijoita 8 000

Høgskulen i Sogn og Fjordane

PB 133
6851 Sogndal
Puhelin: +47 57 67 60 00
Faksi: +47 57 67 61 00
Sähköposti: opptak@hisf.no
<http://www.hisf.no>
– opiskelijoita 2 500

Høgskolen i Stavanger

PB 2557 Ullandhaug
4091 Stavanger
Puhelin: +47 51 83 10 00
Faksi: +47 51 83 10 42
Sähköposti: postmottak@his.no
<http://www.his.no>
– opiskelijoita 6 300

Høgskolen i Stord/Haugesund

Bjørnsonsgt. 45
5528 Haugesund
Puhelin: +47 52 70 26 00
Faksi: +47 52 70 26 17
Sähköposti: opptak@hsh.no
<http://www.ssh.no>
– opiskelijoita 2 000

Høgskolen i Sør-Trøndelag

Fellesadministrasjon
7004 Trondheim
Puhelin: +47 73 55 91 00
Faksi: +47 73 55 90 51
Sähköposti: opptak@hist.no
<http://www.hist.no>
– opiskelijoita 5 500

Høgskolen i Telemark

Postboks 203
Kjølnes ring 56
3901 Porsgrunn
Puhelin: +47 35 57 53 00
Faksi: +47 35 57 50 02
Sähköposti: opptak@hit.no
<http://www.hit.no>
– opiskelijoita 4 187

Høgskolen i Tromsø

9293 Tromsø
Puhelin: +47 77 66 03 01
Faksi: +47 77 68 99 56
Sähköposti: opptaksinfo@hitos.no
<http://www.hitos.no>
– opiskelijoita 2 400

Høgskolen i Vestfold

PB 2243
3103 Tønsberg
Puhelin: +47 33 03 10 00
Faksi: +47 33 03 11 00
Sähköposti: studadm@hive.no
<http://www.hive.no>
– opiskelijoita 2 700

Høgskolen i Volda

PB 500
6101 Volda
Puhelin: +47 70 07 50 00
Faksi: +47 70 07 50 51
Sähköposti: Torill.Engeseth@hivolda.no
<http://www.hivolda.no>
– opiskelijoita 2 113

Høgskolen i Østfold

Fellesadministrasjonen
Remmen
1783 Halden
Puhelin: +47 69 21 50 00
Faksi: +47 69 21 50 02
Sähköposti: post-fa@hiof.no
<http://www.hiof.no>
– opiskelijoita 3 800

Høgskolen i Ålesund

(Larsgården)
PB 5104
6025 Ålesund
Puhelin: +47 70 16 12 00
Faksi: +47 70 16 13 00
Sähköposti: postmottak@hials.no
<http://www.hials.no>
– opiskelijoita 1 250

Kansanopistot

Esitteen kansanopistoista voi tilata seuraavista osoitteista:

Informasjonskontoret for folkehøgskolen

Karl Johans gate 12
0154 Oslo
Puhelin: +47 23 35 53 70
Faksi: +47 23 35 53 80
Sähköposti: if@folkehogskole.no

Informasjonskontoret for kristen folkehøgskole

Grensen 9 A
0159 Oslo
Puhelin: +47 22 39 64 50
Faksi: +47 22 39 64 51
Sähköposti: ikf@ikf.no
<http://www.ikf.no>

9. Tiedonlähteet

9.1. OPPAAN ENSIMMÄISEN VERSION LAATIMISEEN SEKÄ SEN PÄIVITTÄMISEEN KÄYTETYT LÄHTEET

Au pairiksi ulkomaille – au pair ulkomailta. Työministeriö, TM 7.606, 11.1996.

• tietoa Suomeen tulevien au parien oleskeluluvista: <http://www.mol.fi/tyolupa/muut/aup.html>

Eurooppaan töihin. Kalajoki Minna & Mäkelä Jouni. WSOY, 1994.

Higher Education and Research in the Nordic Countries. The Steering Committee for Nordic Cooperation in Higher Education, The Nordic Council of Ministers, 1998.

<http://www.norden.org>

Higher Education in Norway. Guide for students and institutions of higher education. NAIC, 1999.

<http://www.nnr.no/naic>

Koulutuksen säätelyjärjestelmät Euroopassa. Kivinen Osmo (et.al.). Opetushallitus ja koulutussosiologian tutkimuskeskus, 1995.

Kun sairastut Euroopassa – mistä saat hoitoa ja mitä se maksaa. Kela ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, 1993.

<http://www.stakes.fi>

Legathåndboken 2001. Ciceronde Forlag AS. Tukijärjestelmät Norjassa.

Maailmalle opiskelemaan. Myllykoski Katri. CIMO 1997.

Maailma numeroina – Världen i siffror 2000. Suomen tilastollisen vuosikirjan 2000 kansainvälinen osa – Statistisk årsbok för Finland 2000, internationella översikter. Tilastokeskus, Helsinki, 2000.

norge.no. ...veien til offentlig informasjon og tjenester.

<http://norge.no>

Norges forskningsråd

<http://forskingsradet.no>

Norway, Bjørndal I.R. Teoksessa International Encyclopedia of National Systems of Education (toim. Postlethwaite T. Neville). Pergamon, 1995.

Odin. Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF)

<http://odin.dep.no/kuf/>

Sokrates. Eus handlingsprogram for utdanning.

<http://siu.no/vev.nsf/start/sokrates>

Student Handbook: a directory of courses and institutions in higher education for 29 countries which are not-members of the European Union. Council of Europe. Kolmas painos. Verlag Karl Heinrich Bock, 1997.

<http://book.coe.int>

Studying in Europe. Careers Europe 2001. ISBN 1899483012

<http://www.careerseurope.co.uk>

Søkerhandboka 2001. Lista Norjan koululaitoksista. Tammikuussa 2002 ilmestyy Søkerhandboka 2002.

<http://www.samordnaopptak.no/handboka/>

Tuhat ja yksi tutkintoa (CD-rom). CIMO, työministeriö ja Taloudellinen tiedotustoimisto, 1996.

Ulkomailla opiskelun kustannukset. Myllykoski Katri (toim.). CIMO publications 1/98.

Working Holidays Abroad. Hempshell Mark. London, 1999.

Working in the European Union. A guide for graduate recruiters and jobseekers. Archer W.H. & Raban A.J. European Commission, 1995.

9.2. MUUT OPPAAT JA TIEDONLÄHTEET

Apurahat ja opintotuki. Suomen ylioppilaskuntien liitto, 2000.

Ks. myös <http://www.syl.helsinki.fi/opiskelijat/apurahat.html>

The Grants Register 2002. Baynes, Louise (ed.). 20. ed., New York: Palgrave, 2001.

Hostelling International Guide 2002. International Youth Hostel Federation, Hertfordshire, England, 2001.12.11

<http://www.ihf.org>

International Handbook of Universities. The International Association of Universities. Taylor Ann C. M. (ed.) 16. painos, New York: Palgrave, 2001
Tietoja eri maiden korkea-asteen oppilaitoksista.

Monin tavoin maailmalle Opus 2001. Helsinki 2001

<http://www.opus.lasipalatsi.fi>

Summer Jobs Abroad. Toim. Woodworth David. Unwin Brothers, Woking, 2002.

<http://www.vacationwork.co.uk>

– Vuosittain julkaistava opaskirja eri maiden kesätyömahdollisuuksista, sisältää työnhakuun liittyviä vinkkejä ja työnvälitystoimistojen osoitteita.

Study abroad, Etudes à l'étranger, Estudios en el extranjero. UNESCO.

<http://www.unesco.org/education/studyingabroad/networking/study.pdf>

– Ilmestyy joka kolmas vuosi. Kertoo ulkomaisille opiskelijoille järjestettävistä kursseista ja esittelee kansainvälisten säätiöiden ja rahastojen myöntämät apurahat. Saatavissa suurimmista kirjastoista ja työvoimatoimistojen tietopalveluista.

Säätiöluettelo. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Ks. myös <http://www.skr.fi/spalvelu.html>

– Eri säätiöiden myöntämiä apurahoja.

Work Your Way Around the World. Toim. Griffith Susan. 10. painos, Unwin Brothers, Woking, 2001. Ks. myös <http://www.vacationwork.co.uk>

– Joka toinen vuosi julkaistava opas työskentelymahdollisuuksista eri maissa, sisältää mm. käytännön ohjeita sekä hyödyllisiä osoitteita.

9.3. LINKKEJÄ

Centre for International University Cooperation

<http://www.siu.no>

”Norjan CIMO”

CIMO

<http://www.cimo.fi>

Perustietoa ulkomailla opiskelusta ja CIMOn toiminnasta.

Erasmus Student Network

<http://www.esn.org>

Estia

<http://www.aetat.no/estia>

Tietoa mm. koulutuksesta, työmarkkinoista ja ammateista

Eurydice

<http://www.eurydice.org>

Tietoa Euroopan maiden koulutusjärjestelmistä; linkki Norjan Eurydice-sivuille, josta kattavat tiedot Norjan koulutusjärjestelmästä

Folkehøgskoler

<http://www.folkehogskole.no>

International Student Union

Oslo;

http://www.uio.no/english/student_life/international_student.html

Tromsø;

<http://www.adm.uit.no/studie/foreign/index.htm>

Trondheim;

<http://www.stud.ntnu.no/studorg/isu>

Kansaneläkelaitos

<http://www.kela.fi>.

Kilroy Travels

<http://www.kilroytravels.com>

Kirjastot Norjassa

<http://www.biblioteknett.no>

Lonely Planet

<http://www.lonelyplanet.com>

Tietoa mm. Norjassa matkustamista suunnitteleville.

Monikulttuurinen kirjasto

<http://www.lib.hel.fi>

World Info tarjoaa tietoa laidasta laitaan eri maista

National Academic Information Centre NAIC

<http://www.nnr.no/naic>

Sisältää mm. listan Norjan oppilaitoksista

Norjan hallitus

<http://odin.dep.no>

Nordjobb (myös hakukaavake)

<http://www.nordjobb.norden.no>

Norsk kulturliv

<http://www.kulturnett.no>

Nuorille ja opiskelijoille suunnattuja Internet-palveluja:

Studenten

<http://www.studenten.no>

Studenttorget

<http://www.studenttorget.no>

Studieguiden

<http://www.studieguiden.no>

Young-gate

<http://www.young-gate.com>

Opiskelu Pohjoismaissa

<http://www.abo.fi/norden>

Opplæring og utdanning i Norge

<http://www.ped.lex.no>

Offentlige tjenester og informasjon

<http://www.norge.no>

Pohjoismaiset tukijärjestelmät

<http://www.norden.org/web/sf4-bidrag/fi>

<http://www.helsinki.fi/norden/stodformer>

Pohjola-Norden

<http://www.pohjola-norden.fi>

Samordna opptak

<http://www.so.uio.no>

Korkeakoulujen yhteishausta vastaava organisaatio Norjassa.

Skandinaaviset linkit

<http://www.nq.com/nordic>

Statistics Norway

<http://www.ssb.no>

Tilastoja Norjasta

Steinerskolen i Norge

<http://www.steinerskolen.no>

Team Norway

<http://www.norway.org>

Laaja tietopaketti Norjasta (yhteiskunta, kulttuuri, matkustus, talous, koulutus jne.)

Tiedotusvälineet

<http://www.dagbladet.no>

<http://www.aftenposten.no>

<http://www.vg.no>

Työvoimapalvelut

<http://www.aetat.no>

<http://www.overseasjobs.com>

<http://www.mol.fi>

Ungdomsinformasjon

<http://www.unginfo.oslo.no/ungnor>

Norjan kuningaskunta – Kongeriket Norge

Hallinto

- perustuslaillinen monarkia, joka irtaantui unionista Ruotsin kanssa vuonna 1905
- monarkin valta on nykyään nimellinen ja todellista valtaa harjoittaa pääministeri yhdessä ministerineuvoston kanssa sekä 165-jäseninen parlamentti, suurkäräjät (*Stortinget*)
- monipuoluejärjestelmä, Suurkäräjien edustajat valitaan suhteellisella vaalitivalla 19:stä vaalipiiristä joka neljäs vuosi
- Norja kuuluu Yhdistyneisiin kansakuntiin, Pohjoismaiden neuvostoon ja Pohjois-Atlantin puolustusliittoon Natoon
- norjalaiset hylkäsivät Euroopan unionin jäsenyyden kansanäänestyksessä vuonna 1994, mutta maa kuuluu Euroopan talousalueeseen Etaan

Kaupungit

- pääkaupunki Oslo (510 000 asukasta)
- muita suuria kaupunkeja: Bergen (230 000), Trondheim (150 000) ja Stavanger (110 000)
- väestöstä 71 % asuu taajamissa

Väestö

- 4,5 miljoonaa asukasta (2001). Maan pinta-ala on 306 253 km² ja asukastiheys noin 15 asukasta/km²
- evankelis-luterilaisia (valtionkirkko) n. 86 % (v.1999), lisäksi mm. helluntailaisia, roomalais-katolisia ja islaminsukoisia
- Pohjoiskalotin alkuperäisväestö on saamelaiset, joista suurin osa asuu Norjassa. Lisäksi Pohjois-Norjassa asuu vanha suomensukuinen kansa, kveenit
- Norjan kielessä on kaksi virallista muotoa: bokmål ja nynorsk, joista molempia opetetaan koulussa
- väestöstä noin 6 % on maahanmuuttajia, lähinnä muista pohjoismaista sekä Aasian maista

Työelämä

- tärkein teollisuudenala on Pohjanmeren öljyn- ja kaasuntuotanto, laivanrakennus ja metalliteollisuus ovat perinteisesti muita tärkeitä teollisuudenaloja
- työttömien osuus työvoimasta 3,6 % (2001)
- rahayksikkö on Norjan kruunu (NOK): 100 Norjan kruunua = 7,95euroa (joulukuu 2001)

TYÖMINISTERIÖ

CIMO